

สอนวาณิช

ให้เป็นเศรษฐี

เปลี่ยนเงินเป็นบุญ

เปลี่ยนทุนเป็นธรรม

โดย ว. วชิรเมธี

สอนวานิชให้เป็นเศรษฐี

เปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม

ว. วชิรเมธี

จัดพิมพ์เป็นธรรมทาน

โดย

สถาบันวินิตตยาลัย
VINITSAPALATA INSTITUTE

VINITSAPALATA INSTITUTE

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
The Stock Exchange of Thailand

คำนำ

เนื่องในโอกาสครบรอบการดำเนินงาน ๓๕ ปี ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กราบนิมนต์เชิญ พระมหาจุฬิชาญ วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) ผู้อำนวยการสถาบัน วิมุตถยาลัย บรรยายธรรมในหัวข้อเรื่อง “**สอนวาณิชให้เป็น เศรษฐี**” แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงตลาดทุน ณ หอประชุม ศาสตราจารย์สังเวียน อินทรวิชัย อาคารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถนนรัชดาภิเษก เมื่อวันศุกร์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๓ ซึ่งปรากฏว่าการบรรยายธรรมของพระมหาจุฬิชาญ วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) ในวันนั้นได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก

การบรรยายธรรมในช่วงแรกโดยพระมหาจุฬิชาญ (ว. วชิรเมธี) นอกจากจะให้ความกระจ่างถึงความเชื่อมโยง ระหว่างธรรมะกับการลงทุนแล้ว ยังแฝงไปด้วยข้อคิด ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้อย่างดียิ่ง นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการนำธรรมะมาเชื่อมโยงกับการลงทุน ได้อย่างลงตัว ส่วนในช่วงปฐกฐา-วิสันา ที่มีผู้บริหารระดับสูง ในตลาดทุนไทยหลายท่านร่วมปฐกฐา ก็นับเป็นช่วงที่ทำให้ สีสันของการบรรยายธรรมเป็นช่วงที่น่าจดจำเป็นอย่างยิ่ง

เพื่อให้ผลจากคำสอนของพระมหาจุฬิชาญ (ว. วชิรเมธี) ในวันนั้น ได้แผ่ขยายออกไปได้กว้างไกลมากขึ้น ตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้ร่วมกับ สถาบันวิมุตตยาลัย และหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ร่วมกันนำ ธรรมบรรยายมาเรียบเรียงเป็นหนังสือ “สอนวานิชให้เป็น เศรษฐี” โดยมุ่งหวังที่จะแบ่งปันธรรมะและทุนทางปัญญา แก่ทุกท่าน เพื่อให้เป็นทุนที่จะช่วยสร้างเสริมสังคมอุดม ศีลธรรมและปัญญาต่อไป

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ขอกราบนมัสการ ขอบพระคุณพระมหาจุฬาลงกรณ (ว. วชิรเมธี) เป็นอย่างสูงที่ท่านได้เห็นความสำคัญของการนำธรรมบรรยายในหัวข้อที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง มาเผยแพร่ต่อผู้ที่อยู่ในแวดวงการเงิน การลงทุน และในการอนุญาตให้นำธรรมบรรยายครั้งนี้ มาเรียบเรียงเป็นหนังสือ “สอนวานิชให้เป็นเศรษฐี” เล่มนี้

ขอขอบคุณ คุณสมพล เกียรติไพบูลย์ ประธาน กรรมการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คุณศุภกรีย์ แก้วเจริญ อดีตกรรมการและผู้จัดการ ตลาดหลักทรัพย์ฯ พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกวุฒิสภา และคุณสุเทพ พืตกานนท์ ประธานกรรมการและกรรมการบริหาร บริษัท หลักทรัพย์พัฒนาสิน จำกัด (มหาชน) ที่ได้ร่วมปลุกจิตสำนึก ธรรมบรรยายครั้งนี้ รวมทั้ง ขอขอบคุณ คุณภัทริยา เบญจพลชัย อดีตกรรมการและผู้จัดการ ตลาดหลักทรัพย์ฯ และคุณมนตรี ศรไพศาล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท หลักทรัพย์ กิมเอ็ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ที่เป็น

ผู้ร่วมเสวนาในช่วงที่สองของธรรมบรรยายทุกท่านล้วนทำให้
การบรรยายธรรมครั้งนี้มีเนื้อหาครบรสและเต็มอ้อมรอบด้าน
ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ ขอขอบคุณสถาบันวิมุตตยาลัย และ
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ที่ได้ร่วมแรงและใจ
จัดทำหนังสือ “สอนวาณิชให้เป็นเศรษฐี” ในครั้งนี้ให้สำเร็จ
ลุล่วง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรกฎาคม ๒๕๕๓

คำนิยม

หนังสือ **‘สอนวาณิชให้เป็นเศรษฐี’** เล่มนี้ ถือเป็นเล่มแฝดของ **‘หัวใจเศรษฐี’** ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในฐานะธรรมภาศีก่อตั้งหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญาร่วมกับ หอฯ และสถาบันวิมุตตยาลัย จัดพิมพ์เผยแพร่ในวาระของการฉลองครบรอบ ๓๕ ปีแห่งการก่อตั้ง

สืบเนื่องจากหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญาร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดโครงการ **“เที่ยวไทยให้ถึงธรรม”** เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ โดยได้รับความกรุณาจากพระมหาจุฬิชัย (ว. วชิรเมธี) เป็นวิทยากรนำให้คณะสื่อมวลชนและธรรมภาศีกจากองค์กรร่วมก่อตั้งไปร่วมปฏิบัติธรรมที่สถานปฏิบัติธรรมแห่งใหม่ **‘ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย’** ที่พระมหาจุฬิชัยได้จัดสร้างขึ้นโดยท่านได้บรรยายธรรมประกอบการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ที่มีคุณค่ามากมาย ดังเช่นเรื่อง **‘หัวใจเศรษฐี’** ที่ชี้ให้เห็นถึงทัศนคติของชีวิตและการเป็นเศรษฐีจากกรณีของอนาถปิณฑิกเศรษฐีในพระไตรปิฎกจนเป็นที่จับใจ นำมาสู่การมีส่วนร่วมอาราธนานิมนต์ท่านเป็นองค์บรรยายในวาระครบรอบ ๓๕ ปีการก่อตั้งของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่จัดให้มีขึ้นเมื่อ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ท่ามกลางคณะผู้บริหาร นายวาณิช มหาวาณิช เศรษฐี และผู้มุ่งหมายความเป็นเศรษฐีทั้งหลาย ณ หอประชุมใหญ่ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมกับการจัดพิมพ์ **‘หัวใจเศรษฐี’** เปลี่ยนเงิน

เป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม ออกมาเป็นธรรมบรรณาการ
ออกเผยแผ่

‘สอนวาณิชให้เป็นเศรษฐี’ คือหัวข้อธรรมบรรยาย
และการปูจอา-วิศิขนา ในครั้งนั้นที่กระซิบซัดแจ้งและ
เต็มไปด้วยอรรถะพร้อมทั้งลีลาภาษาอันงาม ไม่ว่าจะของ
พระมหาจุฬิชัย หรือของนายวาณิช มหาวาณิช คณะผู้บริหาร
ตลอดจนผู้ร่วมรับฟังทั้งหลาย จนตกลงใจให้มีการพิมพ์
ออกมาอีกเล่มเป็นคู่แฝด ของเล่มแรก **‘หัวใจเศรษฐี’**

หอบจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ยินดีที่ได้เป็น
สะพานการเผยแผ่ธรรมของพระพุทธรองค์ในครั้งนี้ ขอกราบ
ขอบพระคุณพระมหาจุฬิชัย วชิรเมธีที่รับธรรมบรรยาย
ขยายความพร้อมทั้งการปูจอา - วิศิขนา และขออนุโมทนา
ในบุญบำเพ็ญขององค์กรและคณะแห่งนายวาณิชทั้งหลาย
ภายใต้การนำของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หวังว่า
จะมีส่วนในการสร้างเศรษฐีที่สมแห่งนียมความหมายที่แท้
อย่างเช่น อนาคตบิณฑิกเศรษฐี และ ท่านอื่น ๆ ให้เพิ่ม
มากยิ่งขึ้น ขึ้น การฟื้นคืนแห่งความหมายของ เศรษฐี และ
มหาเศรษฐี ดั่งนียมแห่งสมัยพุทธกาลจะกลับมาเป็นจริง

หอบจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

กรกฎาคม ๒๕๕๓

คำอนุโมทนา

มหาเศรษฐีคนสำคัญของโลกหลายคนทั้งที่ล่วงไปแล้วเมื่อวันวาน แต่ยังคงมีชื่อเสียงก้องกังวาลอยู่ในโลกแม้ในวันนี้ หรือทั้งที่ยังคงมีชีวิตอยู่ในวันนี้ แต่เมื่อดูจากปฏิปทาในการรู้จักใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในมือแล้วก็พอจะอนุมานได้ว่าเมื่อกาลเวลาผ่านไปก็จะต้องยังคงหยั่งยงเป็นนรันดร์อยู่ในความรับรู้ของผู้คนทุกยุคสมัยแม้ในวันนั้น

มหาเศรษฐีทั้งหลายที่ “**ตัวตาย แต่ชื่อยัง**” บรรดา มีทั้งหมด ล้วนเป็นผู้ถือปรัชญาการใช้ชีวิตในรูปแบบ “**เปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม**” ทั้งสิ้น

ด้วยปัญญาที่สามารถแทงทะลุสมมุติ รู้จักเปลี่ยนเงินตราซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมสมมติให้มีมูลค่า (Value) ทางเศรษฐกิจมาเป็นสิ่งที่มีคุณค่า (Virtue) ทางชีวิตและสังคม มหาเศรษฐีของโลกอย่างแอนดรูว์ คาร์เนกี, จอห์น ดี ร็อคกี้ เฟลเลอร์, อัลเฟรด โนเบล, บิลล์ เกตส์, วอร์เรน บัฟเฟตต์ เป็นต้น จึงทุ่มอุทิศเงินทุนจำนวนมหาศาลของตนเพื่อสร้างสาธารณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติของตน และประโยชน์สุขของมนุษยชาติจำนวนมากมายับไม่ถ้วน จนชื่อของทุกคนล้วนถูกกล่าวขานในฐานะ “**คนของโลก**” ซึ่งมีส่วนอย่างมีนัยสำคัญในการช่วยเหลือเกื้อกูลมนุษยชาติให้อยู่ดี กินดี มีการศึกษา มีปัจจัยสี่ มีเวชภัณฑ์ มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และกระตุ้นให้มีการค้นพบศิลปวิทยาการมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ

ในเมืองไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเรา ใ้จะไร้เศรษฐกิจ ผู้มีทรัพย์ ใ้จะไร้มหานวณผู้มีทุน แท้จริงในเมืองไทย ของเรานั้น มากด้วยนายทุน มากด้วยมหาเศรษฐี แต่ที่ยัง ขัดสนอย่างยิ่งก็คือ นายทุนและมหาเศรษฐีที่มีจิตสำนึก สาธารณะในการรับใช้สังคม มหาเศรษฐีที่กล้ำมองข้าม สิ่งสมมติแล้วหันมาทำเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อย่างจริงจัง

โฉมหน้าของสังคมไทยของเราคงจะเปลี่ยนไปมาก เลยทีเดียว หากนายทุนและมหาเศรษฐีของไทยรู้จัก **“เปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม”** หรือรู้จักยกกระดับตนเอง จากวาณิชมาเป็นมหาเศรษฐี (สองคำนี้ต่างกันอย่างไร พึงพิจารณาจากความหมายในเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้) กันมากขึ้น

หนังสือ **“สอนวาณิชให้เป็นเศรษฐี”** เล่มนี้ นับเป็น ความพยายามทั้งของผู้บรรยายและของผู้มีส่วนร่วมจัดพิมพ์ ทุกท่าน (ไม่ว่าจะเป็นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หอจดหมายเหตุพุทธทาส หรือภาคีพันธมิตรอื่นๆ) ที่ปรารถนา จะให้เรคนไทยทั้งที่เป็นคนธรรมดาสามัญระดับหาเข้า กินค่า หรือทั้งที่เป็นวาณิชและมหาเศรษฐีอยู่แล้ว ได้ หันกลับมาพิจารณาถึงคุณค่าที่แท้จริงของ **“ทรัพย์”** กัน อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้ก็เพื่อที่เราจะได้ร่วมกัน นำพาสังคมไทยและ ประเทศไทย อันเป็นที่รักยิ่งของเรา ให้สามารถก้าวพ้น ปลักตมแห่งปัญญาทั้งปวงอย่างยั่งยืนสืบต่อไป

ว.วชิรเมธี

ผู้อำนวยการสถาบันวิมุตตยาลัย

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๒
คำนิยม	๕
คำอนุโมทนา	๗
ภาค ๑ สอนวาณิชให้เป็นเศรษฐี	๑๑
มีธรรมไม่ขาดทุน	๑๒
รวยแล้วให้ ได้แล้วแบ่งปัน	๑๗
มหาเศรษฐีสอนลูก	๒๐
มหาเศรษฐีที่โลกไม่ลืม	๒๙
ภาค ๒ วาณิชถาม ธรรมดาตอบ	๓๕
ยิ่งพอเพียง ยิ่งเพียงพอ	๓๖
มอบสติเป็นทาน ให้ปัญญาเป็นพลัง	๔๒
แข่งขันด้วยปัญญา แพ้หรือชนะก็มีความสุข	๕๒
เงิน เพียงแค่ปัจจัย ไม่ใช่เป้าหมายสูงสุด	๕๖
รู้โลกต้องรู้ธรรม	๖๑
ลดตัวเองให้ต่ำ ทำประเทศให้สูง	๖๔
เสียงแห่งสติ นำสันติกลับคืนมา	๖๖

“

อเมริกา

เป็นประเทศที่มีมุลนิธิมากที่สุดในโลก

เพราะว่าคนของเขารู้จัก เปลี่ยนเงินเป็นบุญ

เปลี่ยนทุนเป็นธรรม

เปลี่ยนตนเองจากวาณิชคนหนึ่งให้เป็นมหาเศรษฐี

ที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์

รวยแล้วก็ให้ ได้แล้วก็แบ่งปัน

นี่คือสิ่งที่นักลงทุนทุกท่านควรจะเรียนรู้

”

ภาค ๑

สอนวานิช ให้เป็นเศรษฐี

มีธรรม ไม่ขาดทุน

บรรยากาศของตลาดเงินตลาดทุนกับพระดูหมิ่นจะขัดแย้งกัน เป็นคนละเรื่อง คนละมุมกัน แต่แท้ที่จริงอาตมาคิดว่าควรจะเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะเวลาเราพูดถึงการเงินการลงทุน เราต้องใช้ความรู้ ความเสี่ยงอย่างเดียว หรือสัญญาตบฏอย่างเดียว คงไม่ได้ ต้องใช้สติอย่างมาก ผีกลตคนเดียวยังไม่พอ ต้องมีโบรกเกอร์ ต้องมีผู้รู้มาช่วยใช้สติด้วย เยอะแยะมากมาย ต้องหาข้อมูลตลอดเวลา

อาตมาคิดว่านักลงทุนปฏิบัติธรรมมากกว่าคนทั่วไป เพราะว่าต้องใช้ความรู้ ความรู้ในภาษาบาลีคือ ปัญญา เราต้องใช้ปัญญา แล้วปัญญาจะออกก็นำมาใช้ที่นี้ไม่ได้ด้วย ขาดทุนย่อยยับ ต้องเป็นปัญญาขั้นสูง ต้องเจริญสติตลอด ถ้าไม่เจริญสติก็ตามไม่ทัน

ฉะนั้นนักลงทุนต้องใช้ปัญญา ต้องใช้สติ ต้องมีวินัยในการเงินการคลัง วินัยในตัวเอง ต้องมีวินัยการเงิน ต้องมีธรรมาภิบาล ซึ่งก็เกิดจากการเงินการลงทุนทั้งนั้น

ดังนั้นปัญญาเราก็ต้องใช้ สติเราก็ต้องใช้ ธรรมาภิบาล คือวินัย ก็ต้องใช้เช่นกัน

นักลงทุนต้องมีเครือข่ายคนที่ทำธุรกิจร่วมกัน ที่ไว้ใจได้ คนที่ทำงานอยู่ในแวดวงตลาดเงินตลาดทุนจะเกี่ยวข้องกับคำว่าเครดิต “Credit” หรือคำว่า “Trust” ภาษาพระใช้คำคำเดียวคือ “ศรัทธา” หากเราจะลงทุนกับใครถ้าเขาไม่ศรัทธาเขา เราจะลงทุนไหม ถ้าเขาไม่น่าเชื่อถือเราจะคบไหม ก็ไม่คบ

คนที่น่าคบภาษาพระเรียกว่า “กัลยาณมิตร” ภาษานักธุรกิจก็เรียกว่าเป็น “Good Connection” เราต้องมี ดังนั้นอาตมาจึงบอกว่า นักลงทุนปฏิบัติธรรมมากกว่าชาวบ้าน ใช้ ทั้งความรู้ ทั้งสติ ทั้งวินัย ทั้งคนดี สำหรับนักลงทุน หรือผู้ที่อยู่ในแวดวงการเงินการคลัง จำเป็นทั้งหมด

ฉะนั้น ธรรมะกับนักลงทุนไม่ใช่เรื่องที่ขัดแย้งกัน แต่เป็นเรื่องที่จะต้องไปด้วยกัน เมื่อไหร่ที่นักลงทุนไม่ใช้ธรรม ก็จะขาดทุนเมื่อนั้น ขาดธรรมนั้นแหละทำให้ขาดทุน หากขาดสติแล้วใช้เพียง Common sense อย่างเดียวลงทุน ก็เจ๊งได้ ฉะนั้นเราทุกคนเป็นผู้ที่อยู่ในภาคของการลงทุน แต่ขณะเดียวกันก็อยู่ในภาคของการปฏิบัติธรรมด้วย

ทำไมเรามักจะคิดว่า การลงทุนกับธรรมะขัดแย้งกัน เพราะในเมืองไทยนั้น เรามักจะเขียนบทหรือสร้างภาพลักษณ์เชิงลบให้กับผู้ปฏิบัติธรรมว่า ผู้ปฏิบัติธรรมต้องเซย แต่งตัวโทรมๆ มอซอ หรือเวลาเจอพระก็อย่า นั่งข้างหน้าระวางของผ้าป่า คนปฏิบัติธรรม ธรรมะ พระ และวัดจะต้องเซย จะต้องไม่เอาอะไร จะต้องไม่รู้อะไร นี่ก็คือภาพลักษณ์เชิงลบ

ดังนั้น เมื่อเราแยกธรรมะไว้ก่อนหนึ่ง การเงิน การลงทุนไว้ก่อนหนึ่ง ก็เกิดปัญหาทันที ดังเช่น วิกฤติ ปัญหาดัมยาก็ วิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ อาตมาอ่านรายงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดพบว่า มันเป็นเรื่องๆ เดียวเท่านั้น คือ เกิดขึ้นเพราะความประมาท เราประมาท เราไปลงทุนในฟองสบู่ ภาษาพระท่านใช้คำเดียว คือ ประมาท เราลงทุนโดยที่ไม่มีรากฐานความจริงมารองรับ อะไรที่มันไม่จริงมันก็ต้องแตกไม่เร็วก็ช้า เห็นไหม เพราะขาดธรรมจึงขาดทุน ธรรมะของเดิมของพระพุทธองค์นั้น ทันทสมัยมาก

แต่พอเราขาดผู้สื่อสารที่รู้ธรรมและรู้ทัน ก็เป็นเหตุให้ชาวโลกได้รับประโยชน์จากธรรมะน้อยไปหน่อย ดังนั้น วันนี้ถ้าเรามองเห็นว่าธรรมะที่แท้จริงนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ได้เซย ไม่ได้ล้ำสมัย ผู้สื่อสารธรรมะต่างหากที่เซยที่ล้ำสมัย

ถ้าธรรมะล้ำสมัย พระพุทธเจ้าก็ต้องล้ำสมัยไปด้วย แต่ในโลกของความเป็นจริงนั้น พระพุทธองค์นั้นทรงทันสมัยอยู่เสมอ ถ้าพระพุทธองค์ไม่ทันสมัยนะ คนอย่างบิลล์ เกตส์ คนอย่างวอร์เรน บัฟเฟตต์ คนอย่างโดนัลด์ ทรัมป์ แม้ไม่เคยอ่านหนังสือพุทธธรรม แต่คนเหล่านี้อ่านหนังสือธรรมะดีๆ ทั้งนั้น หนังสือธรรมะดีๆ ที่ขายในตะวันตกที่ดังๆ เช่น *The Power of Now* หรือ *The Art of Power* หนังสือดีๆ เหล่านี้ เขียนโดยปัญญาชนชาวพุทธที่เคยมีประสบการณ์การเจริญสติเข้มข้นทั้งนั้น แม้แต่บารัก โอบามา ก็ยังอ่าน

อีกคนหนึ่ง อลัน กรีนสแปน นักการเงินที่ทั่วโลกจับตามอง เขาก็อ่านพุทธธรรม ก่อนหน้านั้นอ่านน้อยไปหน่อย ตอนนี้อ่านมากขึ้น เพราะพุทธศาสนาสอนเรื่องการเจริญสติ หรือการใช้สติในทุกสถานและในกาลทุกเมื่อ

สติ ปัญญา วินัย ไม่ใช่เรื่องที่ถูกรวบรวมมาเพื่อชาววัด แต่เป็นเรื่องที่ถูกรวบรวมมาเพื่อชาวโลกทั้งหมด มีใครปฏิเสธบ้างว่า ธรรมะเหล่านี้ไม่มีคุณูปการต่อการดำรงชีวิต มีใครจะบอกได้บ้างว่า ความรู้ไม่จำเป็น สติไม่จำเป็น สมาธิไม่จำเป็น วินัยไม่จำเป็น ความน่าเชื่อถือไม่จำเป็น เราปฏิเสธไม่ได้เลย สิ่งเหล่านี้ก็คือธรรมะทั้งหมด

ถ้าเราบังเอิญที่จะใช้คำว่า “ธรรมะ” เราจะใช้คำว่า “ปรัชญา” ก็ได้ เพราะเป็นสิ่งเดียวกัน ปรัชญาการเงินการคลัง จรรยาบรรณในการเงินการคลัง แท้ที่จริงก็คือ ธรรมะนั้นเอง ถ้าเราเห็นว่า แท้ที่จริงธรรมะนั้นแยกออกจากเราทุกคนไม่ได้ เราก็จะเห็นว่า จากนั้นเป็นต้นไปเราต้องเข้าใจธรรมะให้มากขึ้น คนไทยมักจะบอกว่า ไม่เข้าใจธรรมะหรอก มันร้อน นี่ก็เป็นทัศนคติเชิงลบอีกอย่างหนึ่ง ที่ให้เราได้ประโยชน์จากธรรมะน้อยเกินไป

ที่กล่าวมานี้ก็เพื่อจะปรับทัศนคติของพวกเราให้เห็นว่า แท้ที่จริงธรรมะเป็นเรื่องของเราทุกคน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และหากจำกัดให้แคบเข้ามาอีก ธรรมะก็จำเป็นสำหรับนักการเงินและนักลงทุน อย่างเราๆ ผู้ที่อยู่ในภาคการเงินการลงทุน อยู่กับเงินทั้งของตนเองและของคนอื่น เขาเรียกว่าเป็นวาณิช ธุรกิจที่เราทำนี้จึงมีชื่อว่าวาณิชธุรกิจ หรือวาณิชธนกิจ

รวยแล้วให้ ได้แล้วแบ่งปัน

“วาณิช” แปลว่านักลงทุน แปลว่าพ่อค้า แปลว่า
 นักธุรกิจ คนไทยหยิบเอาคำว่า “ธุรกิจ” มาใช้แทนคำว่า
 “วาณิช” แต่ในบริษัทหลักทรัพย์ทั้งหลายก็ยังคงใช้คำว่า
 วาณิชธนกิจ วาณิชก็หมายถึงคนที่มีเงินมาก คนที่ร่ำรวย
 คนที่มั่งคั่ง คนที่ถือครองทรัพย์สินการเงินเป็นจำนวนมาก

ถ้าวาณิชคนไหนรวยแล้วก็ให้ ได้แล้วก็แบ่งปัน
 วาณิชคนนั้นจะขยับฐานะขึ้นมาเป็น “เศรษฐี” แต่ใน
 เมืองไทยนิยามคำว่า เศรษฐี หมายถึงคนรวย แต่แท้
 ที่จริงในทางพุทธศาสนาท่านแยกกัน คนรวยธรรมดาๆ
 ถือครองทรัพย์สินการเงินมากกว่าชาวบ้านชาวเมือง
 ท่านเรียกว่า วาณิช แต่วาณิชที่รวยแล้วก็ให้ได้แล้ว
 ก็แบ่งปัน ท่านเรียกว่าเศรษฐี เพราะเศรษฐีแปลว่า
 ผู้ประเสริฐ วาณิชแปลว่า ผู้มีเงินมาก คนที่เป็นวาณิชก็
 สามารถเป็นเศรษฐีได้ คนที่เป็นเศรษฐีก็สามารถเป็น
 วาณิชได้ ถ้ารู้จักจับเอาหัวใจว่า รวยแล้วให้ ได้แล้วแบ่งปัน

ในสมัยพระพุทธกาล มีมหาเศรษฐีคนหนึ่ง ซึ่ง
 แต่เดิมเป็นวาณิชมีชื่อเสียงมาก จนทุกวันนี้ถ้าใคร

มาศึกษาพุทธศาสนาก็จะต้องรู้จักมหาเศรษฐีคนนี้ ท่านชื่อ
สุทัตตะวานิช เป็นนักลงทุนรายใหญ่ระดับหมื่นล้าน
ในสมัยพุทธกาล อาตมาเรียกท่านว่า บิลล์ เกตส์ แห่ง
ยุคพุทธกาล เพราะว่าใช้เงินสร้างวัดหมดไปประมาณ
พันล้านบาท

วานิชคนนี้เมื่อร่ำรวยมั่งคั่งจากการทำธุรกิจ เป็น
บริษัทข้ามชาติใหญ่โตมโหฬารเลยทีเดียว ร่ำรวยมาก
มีเงินทองมหาศาลจากการเป็นวานิชด้วยตัวเอง แก่ก็ตั้ง
โรงทานที่สี่มุมเมืองแจกทานทุกวัน จะต้องแจกข้าวปลา
อาหารแก่คนอนาถา เรียกว่าตั้งกรมประชาสงเคราะห์
ขึ้นมาเป็นของตัวเอง และก็ให้ทานทุกๆ วัน จนคน
ยกย่องว่าเป็นสุดยอดของผู้ให้ จึงนิยมเรียกชื่อใหม่แทน
ชื่อเดิมคือ สุทัตตะวานิช เป็นอนาถาภิณฑิกมหาเศรษฐี
ด้วยความที่แกแจกข้าวสาร แจกข้าวเหนียว แจกข้าว
เจ้า แจกข้าวสาลีทุกวันๆ ให้คนยากคนจนคนอนาถา
เขาก็เลยตั้งชื่อใหม่ว่า **อนาถาภิณฑิกมหาเศรษฐี** แปลว่า
มหาเศรษฐีผู้แจกก่อนข้าวให้คนอนาถา

นี่คือตัวอย่างของคนที่เปลี่ยนตัวเองจากการเป็น
วานิช คือนักลงทุนธรรมดาให้เป็นมหาเศรษฐี เพราะ
รู้จักเปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม

ท่านเศรษฐีคนนี้ได้สละทรัพย์สินของตัวเอง
จำนวนมหาศาล สร้างวัดให้พระพุทธองค์ประทับ วัดนี้ก็

คือ **วัดเชตวันมหาวิหาร** เป็นวัดที่มีการวางแผนผังที่ดี
มากๆ ทุกวันนี้ นักศึกษาจำนวนมากที่เรียนทางด้านการ
ออกแบบ ทางด้านสถาปัตยกรรม นิยมไปศึกษาการ
วางแผนผังของวัดนี้ และเป็นวัดที่พระพุทธองค์ประทับ
อยู่นานถึง ๑๙ พรรษา นานกว่าทุกวัดในพุทธกาล
เพราะว่าคุณาสน์ของเศรษฐีอยู่ตรงข้ามกับวัดนั่นเอง

การที่มหาวาณิชคือนักลงทุนใหญ่ เลื่อนตัวเอง
มาเป็นมหาเศรษฐีเพราะว่ารวบแล้วให้ ได้แล้วแบ่งปัน
ทั้งแก่สาธารณชนและก็แก่พระศาสนาเช่นนี้ อีกทั้งยัง
สนิทสนมคุ้นเคยกับพระพุทธองค์ สิ่งนี้ก็เป็นอีกหนึ่ง
ประจักษ์พยานว่า ธรรมะกับนักธุรกิจไปด้วยกันได้เป็น
อย่างดี ไม่ได้ขัดแย้งเลย

บทาเศรษฐีสอนลูก

ท่านมหาเศรษฐียังมีวีรกรรมอีกอย่างหนึ่งซึ่งเป็น
ที่จดจำมาก ก็คือว่าตัวท่านเองนั้นใกล้ชิดติดพระพุทธรองค์
ได้เรียนรู้ธรรมะจนเป็นพระอริยบุคคล ท่านก็ไม่ยึดติด
ถือนั่นในเงิน แต่ลูกของท่านไม่ได้คิดอย่างนั้น ลูกมองว่า
พ่อนั้นเอาเงินไปบริจาคมากเกินไป ลูกก็เลยหันไปอีก
ทางหนึ่ง ไม่เดินตามรอยพ่อ พ่อก็คิดว่าเราก็มีเงิน สร้างตัว
ขึ้นมาเพราะเงิน มีชื่อเสียงก็เพราะเงิน แล้วลูกของเรา
เป็นปัญหาที่เพราะเงิน อย่างนี้หนามยอกต้องเอาหนามบ่ง

วันหนึ่งจึงเรียกลูกชายคนเล็กซึ่งเป็นนักธุรกิจมา

“ลูกอยากได้เงินไหม” มหาเศรษฐีเริ่มต้นถาม

“อยากได้ครับ” ลูกชายตอบ

“ถ้าลูกอยากได้นะ พ่อมีวิธียกเงินให้ลูกง่ายๆ
ไม่ต้องทำธุรกิจอะไร แค่ขอให้ลูกไปที่วัด...”

“แล้ววัดอยู่ไหน”

“วัดอยู่ข้างบ้าน”

เจ้าลูกชายบอก “สบาย แล้วพ่อจะให้เท่าไร”

พ่อบอก “ถ้าลูกไปวัด พ่อก็ให้ ๑๐๐ เหรียญทอง
ตกลงไหม”

ลูกชายบอก “พ่อต้องบอกผมก่อนว่า ผมกลับมา
จากวัด พ่อต้องให้ทันที ขอรับเป็นเงินสดนะครับ”

แล้วก็วิ่งเข้าไปในวัด หายไปหนึ่งวันเต็ม วัดนั้น
ไม่ใช่วัดธรรมดา เป็นวัดที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ก็ไป
วัด แต่เดินเตร็ดเตร่ทั้งวัน

ตอนเย็นลูกชายเศรษฐีกลับมาถามพ่อทันที...
“พ่อ ไหนล่ะเงิน”

“ลูกไปวัดไหม” พ่อถามก่อน เพื่อความแน่ใจ

“ครับ”

“วันนี้พระพุทธเจ้าเทศน์เรื่องอะไร”

“ไม่มีในเงื่อนไขนี้พ่อ”

ตกลงมหาเศรษฐีต้องเสียเงินให้ลูก ๑๐๐ เหรียญ
ทอง พ่อคิดอีกทางหนึ่ง แต่ลูกคิดแต่จะลงทุนแม้กับพ่อ
คือมองทุกอย่างเป็นการลงทุนหมด พ่อก็คิดว่า เออ ใช่

เรานี้บอกเงื่อนไขไม่ครบ คือบอกให้ลูกไปวัด แล้วก็คิดเอาเองว่าลูกต้องมีปัญญาฟังธรรมได้ แต่ลูกนี้เป็นคนแมนประเด็นมาก นิสัยนักลงทุน ไม่มัวเด็ดขาด ประเด็นไหนประเด็นนั้นต้องชัดเจน ลูกก็เลยไปวัดอย่างเดียว ตอนเย็นก็กลับมาขอรับเงิน พ่อก็คิดว่า มันผิดที่เราเองที่ไม่รอบคอบ

เรื่องนี้สะท้อนได้สองมุม **หนึ่ง** ลูกกำลังวางแผนเรื่องการลงทุนหาเงินง่ายๆ จากพ่อ มีวิธีคิดแบบนักธุรกิจ **สอง** พ่อกำลังลงทุนในตัวลูก โดยการหวังผลไปที่กำไรเป็นธรรมะ ลูกมองเห็นกำไรเป็นตัวเงินจากพ่อ พ่อมองเห็นกำไรเป็นธรรมะจากตัวลูก ดูว่าใครจะชนะ

พ่อก็บอกลูก... “วันนี้ไม่ฟังธรรมก็ไม่ใช่ไรนะ เอาอย่างนี้ พรุ่งนี้ถ้าลูกไป แล้วลูกฟังธรรมด้วยนะ พ่อให้เลย ๒๐๐ เหรียญทอง”

ลูกชายตาลูกวาว โอ้โฮ งานอะไรมันจะกล้วยๆ ขนาดนี้ วันรุ่งขึ้นก็ไปวัด แล้วก็ไปฟังพระพุทธรเจ้าเทศน์ ตั้งแต่ต้นจนจบ

ตอนเย็นกลับมา “พ่อเงินผมอยู่ไหน”

พ่อก็บอกว่า “เอาไป ๒๐๐ เหรียญทอง วันนี้ลูกฟังธรรมใหม่”

“ฟังครับ”

“จบไหม”

“จบครับ”

“แล้วพระพุทธองค์แสดงธรรมเรื่องอะไร”

“พ่อไม่ได้บอกให้จำนี่ครับ”

มหาเศรษฐีนี้เป็นนักลงทุนสมัยเก่า คิดว่าเราผิดเองที่ไม่รัดกุม ก็เดินเข้าห้องไป ดิดลูกคิดวางแก้ว เราขาดทุนมาสองวัน ลูกกำไรตลอด เดินกลับออกมา ก็บอกลูกว่า

“ลูกเอ๋ย วันพรุ่งนี้ถ้าลูกไปวัด หนึ่ง ลูกฟังธรรมสอง ลูกจำมาแล้วให้พ่อฟังด้วย พ่อเพิ่มทันทีเลยนะ ๕๐๐ เหรียญทอง...”

ลูกชายตาดีตาเหลือกเลย “ได้เลยครับพ่อ”

คืนนั้นลูกนอนแทบไม่หลับ เพราะยังเป็นเด็กเป็นเล็ก แต่จู่ๆ จะได้ครอบครองเงินถึง ๕๐๐ เหรียญทอง ส่วนผู้เป็นพ่อคิดว่าจะได้ผลใหม่หนอ ต่างฝ่ายต่างก็คิดเป็นนักลงทุนทั้งคู่ ลูกก็นอนไม่หลับ พ่อก็นอนไม่หลับ พ่อก็เกรงว่าฉันจะเอาเงินมาทิ้งเปล่าๆ หรือเปล่านะ ลูกก็คิดว่าพรุ่งนี้แล้วหนอฉันจะได้เป็นเศรษฐี

รุ่งขึ้นลูกชายก็ไปวัดแต่เช้า เลือกทำเลดีที่สุด ลูกของท่านเศรษฐีก็ไปนั่งหลังธรรมมาสน์ ไปนั่งใกล้ๆ

ข้างธรรมาสน์ที่พระพุทธองค์แสดงธรรม ด้วยความที่สมัยนั้นไม่มีเครื่องบันเทิงเสียง ลูกชายก็ตั้งใจฟังทุกอย่าง ตั้งอกตั้งใจเต็มที่

เมื่อฟังไปสักระยะหนึ่ง ลูกชายเศรษฐีก็เกิดการตื่นรู้ขึ้นมา สว่างโพลงเลยนะ บรรลุธรรมหลังธรรมาสน์ น้ำหูน้ำตาไหล ปิติสุขด้วยความแช่มชื่นเบิกบานว่า โอ้ ธรรมะมันดีอย่างนี้เองหนอ

ลูกชายเศรษฐีรู้สึกเหมือนตัวเองได้กินอาหารทิพย์ รู้สึกปิติเบิกบานแช่มชื่น รู้สึกสดชื่นเหลือเกิน ปิติเบิกบานถึงขั้นฮัมออกมาเป็นเพลง พุทธธรรมประเสริฐจริงหนอ พระพุทธเจ้าประเสริฐจริงหนอ พระธรรมประเสริฐจริงหนอ พระสงฆ์ประเสริฐจริงหนอ แล้วฉันม่่วไปง้ออยู่ที่ไหน อิ่มอกอิ่มใจเดินกลับบ้านอาบน้ำชำระกาย แล้วปิดห้องล็อกกลอน

ลูกชายเศรษฐีเกิดปิติสุขไม่อยากพบใคร ไม่อยากได้อะไรทั้งสิ้น ภาษาพระเขาเรียกว่า “**เสวยวิมุตติสุข**” เป็นความสุขที่เกิดขึ้นหลังจากการตื่นรู้ของดวงจิต เหมือนนักลงทุนจำนวนมาก ที่พอลงทุนเสร็จแล้วได้กำไร อือฮือ มันสุขจริง ๆ นาที่แบบนี้ ภาษาพระเรียกว่าเป็นกำไรสุข สุขอันเกิดจากกำไร มันมีความสุขเหมือนกัน แต่เป็นความสุขแบบหยาบๆ

พอลับไปบ้านแล้ว พ่อก็เอะใจว่า เอ๊ะ วันนี้ลูก
ฉันมาหรือยัง ไปเคาะห้อง ลักพักหนึ่งลูกชายก็มาเปิด
ประตู พ่อก็ถามทันที

“ลูกวันนี้ไปฟังธรรมไหม”

“ครับ”

“จำได้ไหม”

“ครับ”

“เล่าให้พ่อฟังได้ไหม”

“ได้ครับ”

ลูกชายเศรษฐีก็เล่าให้ฟังตั้งแต่ต้นจนจบ

“โอ้ ลูก เก่งมากนะลูกนะ เอาอย่างนี้ วันพรุ่งนี้
พ่อจะนิมนต์พระพุทธรองค์มาเสวยที่บ้าน เมื่อพระพุทธรองค์
เสริ้จมาแล้ว พ่อก็จะขอให้พระองค์ทรงเป็นประธานใน
พิธีมอบเงิน ๕๐๐ เหรียญทองให้กับลูกดีไหม...”

ลูกชายบอกว่า “อย่างนะพ่อ” เศรษฐีเห็นความ
เปลี่ยนแปลงในตัวลูก ปกติพูดถึงเงินนี่ตาสีตาเหลืองนะ
แต่พอจะทำพิธีมอบเงิน กลับรีบบอกว่า

“พ่ออย่างนะ... ถ้าพระพุทธรองค์รู้ว่า ผมไปฟัง
ธรรมสามวันติดกัน เพราะว่าพ่อจ้างไป ผมต้องอาย
แทบแทรกแผ่นดินแน่ๆ ”

พ่อก็เอะใจว่า เอ๊ะ ลูกฉันก็อายเป็นด้วยเหว
ปกติไม่ค่อยอายนี่ ทำไมวันนี้ลูกเราดูแปลกๆ

“ลูกไม่ยอมได้เงินเหว”

“พ่อครับ เงินเป็นแค่สิ่งจำเป็นครับ แต่ไม่ใช่
สิ่งสำคัญที่สุด”

โอ้โฮ พ่อได้ฟังคิดเลยว่า ลูกใครกันนะ พูดดีอะไร
อย่างนี้ เพราะนี่เป็นคำพูดที่เศรษฐีไม่เคยได้ยินมาก่อน

เคยมีคำพูดของนักปรัชญาระดับโลกคนหนึ่งได้
พูดเอาไว้ตรงกันข้าม นักปรัชญาคอนนี้พูดเอาไว้ว่า “เมื่อ
ยังเล็ก ข้าพเจ้าเคยเข้าใจว่า เงินสำคัญที่สุด แต่เมื่อ
ข้าพเจ้าล่องกาลผ่านวัยมาจนเป็นวัยไม่ใกล้ฝั่ง ข้าพเจ้า
จึงได้ค้นพบว่า นั่นเป็นความจริงอย่างยิ่ง” นี่คือวิถีคิด
ของวาณิชตัวจริง อย่างไรก็ตามเงินก็สำคัญที่สุด

ท่านเศรษฐีไม่เคยได้ยินคำพูดแบบนี้ แกก็เคย
ได้ยินแบบที่เราได้ยินใช่ไหม เมื่อยังเล็กเงินสำคัญที่สุด
แกมาแล้วเงินก็ยังคงสำคัญที่สุด แต่วันนี้ลูกชายบอกว่า
เงินเป็นแค่สิ่งจำเป็น แต่ไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุด

เศรษฐีรู้แล้วว่า ลูกชายของตนเองพบสัจธรรมแล้ว
ก็ยื่นหน้าตาไหลด้วยความปิติยินดีต่อหน้าลูกชาย ตบไหล่
ลูก โอบกอดลูกแล้วพูดว่า

“ลูกเอ๋ย พ่อทำธุรกิจได้กำไรพันล้าน ยังไม่ดีใจเท่าเห็นลูกเป็นคนดี ถ้าพ่อได้กำไรเป็นเงินนะ พ่อก็ยังมีความสุข แต่ถ้าพ่อได้กำไรเป็นลูกชายที่มีคุณธรรม พ่อมีความสุขที่สุด พ่อขาดทุนเป็นพันล้าน พ่อยอมรับได้ แต่ถ้าพ่อขาดทุน ก็คือไม่สามารถเลี้ยงลูกเป็นคนดีได้ นี่เป็นสิ่งที่พ่อไม่อาจยอมรับ พ่อดีใจที่สุดที่พ่อมีวันนี้”

ลูกชายบอก “พ่อครับ อย่างไรก็ตามพรุ่งนี้พ่ออย่าให้พระพุทธรูปเจ้ารู้ว่าพ่อจ้างผมไปฟังธรรม”

ลูกชายเศรษฐีเกิดความละอาย เริ่มเห็นแก่ภาพลักษณ์ขึ้นมาแล้ว ปกติตอนที่เขานักธุรกิจต้องกำไรสูงสุดเท่านั้น ฉันต้องกำไรสูงสุด สังคมจะขาดทุนอย่างไรก็ช่าง ฉันไม่สน แต่วันนี้ลูกชายเศรษฐี เกิดแค้นสังคม เกิดแค้นสื่อขึ้นมาแล้ว ที่นี้เริ่มมีหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์ เป็นนักลงทุนที่มีหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์ คือ เริ่มคิดถึงภาพลักษณ์ เริ่มคิดถึงสังคม เริ่มคิดถึงพ่อ เริ่มคิดถึงแก่นสารของทรัพย์สินที่แท้จริง

วันรุ่งขึ้นพระพุทธรูปองค์เสด็จมา งานในเช้าวันนั้นจึงดำเนินไปอย่างเรียบง่าย คือถวายภัตตาหารเสร็จ พระพุทธรูปคือนุโมทนาแล้วก็กลับ ตกลงงานนี้เศรษฐีกำไรสองต่อ เพราะ ๕๐๐ เหรียญทองก็ไม่ต้องมอบ และหลังจากนั้นลูกชายก็กลายเป็นเศรษฐีเหมือนตัวเอง คือ

เปลี่ยนจากคนที่มั่งมันเอาแต่เงิน คือเป็นวาณิชล้นๆ กลายมาเป็นมหาเศรษฐี ที่เดินตามปฏิบัติพาพ่อ ถือหลัก รวยแล้วให้ ได้แล้วแบ่งปัน แล้วก็เปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรมเหมือนกับพ่อทุกอย่าง

ท่านอนาถปิณฑิกมหาเศรษฐีผู้นี้เป็นผู้ที่ถูกจารึก ไว้ในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา เป็นมหาเศรษฐี ที่โลกไม่ลืม เพราะท่านรู้จักเปลี่ยนวาณิชให้เป็นเศรษฐี เปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม

เวลาที่เราร่วมกันรำลึกพระไตรปิฎก เราจะเห็น อย่างชัดเจนว่า ชื่อของท่านไม่อาจถูกลบเลือนได้ด้วย กาลเวลา เช่น คัมภีร์มักจะเริ่มต้นพระสูตรด้วยการบอกว่า ในสมัยหนึ่งพระพุทธองค์ประทับ ณ เชตวันาราม ซึ่ง อนาถปิณฑิกมหาเศรษฐีสร้างถวาย เห็นไหม พอบอกว่า พระพุทธองค์ประทับที่ไหน พ่วงชื่อท่านไปด้วยทุกครั้งเลย สบายมาก ไม่ต้องทำประชาสัมพันธ์ งบประมาณสัมพันธ์ ไม่ต้องใช้ เพราะว่าสร้างวัดถวายพระพุทธองค์ ตราบได้ ที่คนยังเอ่ยชื่อพระพุทธองค์กับวัดนี้ ชื่อของมหาเศรษฐี จะตามมาด้วย นี่คือนามมหาเศรษฐีที่โลกไม่ลืม

มหาเศรษฐีโลกไม่ลับ

ในโลกนี้ยังมีมหาเศรษฐีเช่นนี้อีกมากมาย เช่น จอห์น ดี ร็อกกี้เฟลเลอร์, เฮนรี ฟอร์ด หรือ แอนดรูว์ คาร์เนกี ล่าสุดไม่นานมานี้ สื่อมวลชนต่างประเทศ เพิ่งลงข่าวว่า บารัก โอบามา มอบเงินซึ่งได้จากการเขียน หนังสือของตน สามเล่ม กว่า ๗๐ เพอร์เซ็นต์ ให้กับ มูลนิธิการกุศลในอเมริกาและทั่วโลก คือแทบไม่หัก เพอร์เซ็นต์ไว้ให้ตัวเองเลย

นอกจากนี้ เงินที่ได้รับจากการได้รับรางวัล Nobel Prize สาขาสันติภาพ ซึ่งก็เป็นเงินจำนวน มหาศาล พอตั้งเนื้อตั้งตัวได้ ท่านยกให้มูลนิธิทั้งหมด ไม่ใช่แม้แต่บาทเดียว นี่คือนาย บารัก โอบามา เป็นวาณิช เป็นผู้ที่มีเงิน แต่เลิ่ยนตัวเองขึ้นเป็นเศรษฐี คือว่า ได้เงินแล้วก็แบ่งปัน

ถอยหลังไปเมื่อเดือนธันวาคม บิลล์ เกตส์ ได้ มอบเงิน ๑,๑๐๐ ล้านบาทโดยประมาณ ให้กับรัฐบาล กลางของสหรัฐอเมริกาเพื่อใช้ในการปฏิรูปครู เพราะ งานวิจัยหลายชิ้นเสนอว่า เด็กของเขามีแนวโน้มว่าโง่งง

อาตมาคิดว่า ถ้าอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำโลกยังคิดว่าเด็กของตัวเองโง่ แล้วเด็กไทยจะขนาดไหนหนอ

เมื่อหลายปีก่อนนิตยสารไทม์ ยกย่องให้ บิลล์ เกตส์ ขึ้นปก ไม่ใช่ในฐานะมหาเศรษฐีเงินล้าน แต่ในฐานะมหาเศรษฐีที่บริจาคมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก เขาคือพระเวสสันดรแห่งยุคปัจจุบัน

แล้วพอ วอร์เรน บัฟเฟตต์ ทราบข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้วเขาบริจาคเพิ่มเข้าไปมากกว่าที่บิลล์ เกตส์ บริจาค ๑๐ เท่า ที่ได้ดื่มนั้น วอร์เรน บัฟเฟตต์ บอก บิลล์ เกตส์ ว่า ไม่ต้องออกไปอนุโมทนาบัตร ฉันให้แล้ว ฉันให้เลย นี่คือนวอร์เรน บัฟเฟตต์

ตอนนี้ทั้งสองท่านเปลี่ยนตัวเองจากวานิชคือ นักลงทุนเป็นมหาเศรษฐีของโลกเรียบร้อยแล้ว ก็เป็นตัวอย่างให้คนอื่นอย่าง เซเรน่า วิลเลียมส์ บริจาค แล้วดาราฮอลลีวูดอีกหลายคนก็บริจาคกันมหาศาล ตั้งมูลนิธิกันเยอะแยะมากมาย

ย้อนไปในอดีต แอนดรูว์ คาร์เนกี อดีตมหาเศรษฐีหมื่นล้านยุคต้นๆ ของอเมริกา หลังจากที่เขาอเมริกา ก่อร่างสร้างตัวมาเป็นประเทศได้ จนประเทศเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมเหล็ก มหาเศรษฐีคนนี้มีเงินมหาศาลระดับหมื่นล้าน แล้วก็เป็นผู้เสนอปรัชญาว่า ทรัพย์สินของผู้มั่งคั่งควรจะถูกเปลี่ยนเป็นประโยชน์สาธารณะให้สูง

ที่สุด แล้วท่านก็ทำด้วย ท่านใช้เงินของตัวเองจำนวนมหาศาล หลังจากที่แบ่งให้ทายาทเพียงหยิบมือเดียว โดยให้เหตุผลว่า ถ้าแบ่งให้ทายาทมากๆ ทายาทจะไม่ได้แสดงศักยภาพ เพราะฉะนั้นแบ่งให้นิดเดียว ให้เขาไปลงทุนก็พอแล้ว ที่เหลือให้เขาแสดงศักยภาพเองว่าเขาสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวได้

ปรากฏว่าวอร์เรน บัฟเฟตต์ ก็คิดแบบนี้ บิลล์ เกตส์ ก็คิดแบบนี้ คือให้ทายาทแต่น้อย แต่สิ่งที่เขาให้ทายาทเอาไว้คือ อัจฉริยภาพในการทำมาหากิน เขาไม่ค่อยให้ลูกของเขารวยสำเร็จรูป แต่เขาให้เครื่องมือที่จะทำตนให้เป็นคนรวย

นี่คือวิธีสอนลูกตามแนวทางคนชั้นนำของฝรั่ง ถ้าเราไม่ฉลาด เราเอาเงินให้ลูกมากๆ ลูกก็จะค่อยเปลี่ยนเสียขาดหมด เพราะไม่ต้องคิดอะไรเลย ฉะนั้นสำหรับคนที่เกิดมาแล้วยากจนอย่าไปน้อยใจ เป็นไปได้ว่าพ่อแม่ต้องการให้แสดงศักยภาพ

แอนดรูว์ คาร์เน็กก่อตั้งมูลนิธิแล้วใช้เงินของตัวเองผ่านมูลนิธิสร้างห้องสมุดให้แก่ประเทศโลกที่สามรวมทั้งอเมริกาด้วย สร้างห้องสมุดถึงสามพันแห่งทั่วโลก

ใน Encyclopaedia หรือสารานุกรมฉบับสำคัญของโลกบางฉบับที่อาตมามีอยู่ เมื่อพูดถึงชื่อของ คาร์เน็ก จะมีรูปประกอบตอนที่คาร์เน็กกำลังก่ออิฐสร้าง

ห้องสมุด และก็มีกรเขียนอธิบายข้างล่างว่า มหาเศรษฐีคาร์เนกีกำลังสร้างห้องสมุดให้เด็กทั่วโลก แม้ว่าเขาล่วงลับดับขันธไปแล้วเป็น ๑๐๐ ปี แต่ชื่อนี้ก็ยังเป็นชื่อที่โลกไม่กล้าลืม เพราะเขาเปลี่ยนตัวเองจากวานิชเป็นเศรษฐีเรียบร้อยแล้ว นี่คือตัวอย่างของคนที่รู้จักใช้เงิน ซึ่งเป็นสิ่งสมมติให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่มวลมนุษยชาติ

เงิน คือฟองอากาศ คือฟองอุปาทาน คือก้อนแห่งสมมติ ที่มนุษย์สมมติขึ้นมาว่าเป็นทรัพย์สินหรือสินทรัพย์ที่มีค่าใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย บางครั้งคนเรามีเงินเป็นหมื่นเป็นแสนล้าน แต่เราแทบไม่เคยหยิบเลย เพราะว่าเป็นก้อนอุปาทานที่เป็นตัวเลขอยู่ในบัญชีเท่านั้น

แต่ถ้าเราไม่ใช้ หรือเราใช้จริง ก็ใช้กันไม่มาก เพราะว่ากว่าวัยเตี้ยวก็สามละ ๓๐ บาท เท่านั้น เราอาจจะมียอดเป็น ๑๐ คัน ๒๐ คัน เราก็มักจะใช้รถคันโปรดเท่านั้น แล้วทรัพย์สินที่ทั้งค้างเติ่งเอาไว้ตรงนั้นเป็นหมื่นล้านแสนล้าน ถ้าเราไม่ปรับประยุกต์ให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ มันก็แทบจะไม่ใช่ประโยชน์แก่ใครเลย นอกจากความภูมิใจภูมิใจที่เราได้ชื่อว่าเป็นมหาเศรษฐี หรือถ้าพูดให้ถูกต้องพูดว่าเป็นมหาวานิช

ฉะนั้นเศรษฐีอเมริกันจำนวนมากที่อาตมภาพกล่าวมานี้ เขาเข้าใจว่าแก่นสารของทรัพย์คือการเปลี่ยนเป็นประโยชน์สาธารณะ เขาจึงทำให้เป็นต้นแบบ อเมริกาจึงเป็นประเทศที่มีมูลนิธิมากที่สุดในโลก เพราะว่าคน

ของเขารู้จัก เปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม
เปลี่ยนตนเองจากวาณิชคนหนึ่งให้เป็นมหาเศรษฐี
ที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ รวยแล้วก็ให้ ได้แล้ว
ก็แบ่งปัน นี่คือนั่นที่นักลงทุนทุกท่านควรจะเรียนรู้

ถ้าเรามุ่งแต่กำไรสูงสุด แล้วสังคมขาดทุนย่อยยับ
สังคมอยู่ไม่ได้ เราเองก็คงอยู่ไม่ได้ เพราะเราก็เป็นส่วน
หนึ่งของสังคมเช่นกัน ฉะนั้นนักลงทุนทุกคนจำเป็นอย่าง
ยิ่งที่จะต้องมียุติทางสังคม ไม่ใช่แค่ความรับผิดชอบต่อ
สังคมเท่านั้น แต่ควรจะมากกว่านั้น กล่าวคือ ควรจะใช้
เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตของพวกเขาด้วย เพราะว่า
สังคมนั้นเองคือสิ่งที่เราได้ใช้ลงทุน แล้วก็สังคมนั้นเองที่
โอบอุ้มเราให้มีชีวิต

เช่นเดียวกัน เราได้จากสังคมเราก็ควรถามย้อน
กลับไปว่า เราจะให้อะไรแก่สังคม จอห์น เอฟ. เคนเนดี
เคยพูดว่า อย่าถามว่าประเทศจะให้อะไรแก่ท่าน แต่
จงถามว่าท่านจะให้อะไรแก่ประเทศ นี่คือนั่นแบบ
ของจิตสำนึกสาธารณะที่เขาถ่ายทอดให้คนร่วมยุคสมัย

ฉะนั้น เราทั้งหลาย ควรจะต้องรู้จักเปลี่ยนตนเอง
จากวาณิชให้เป็นเศรษฐีบ้าง คือเปลี่ยนเงินให้เป็น
ประโยชน์สาธารณะบ้าง และต้องรู้จักเปลี่ยนเงินเป็น
บุญเป็นทุนเป็นธรรม รวมไปถึงต้องรู้จักฝากชื่อเสียง
นามเอาไว้ในโลกให้เพื่อนมนุษย์เห็นแล้วรู้สึกว้า ซื่อ
นี่เป็นชื่อที่ให้แรงบันดาลใจแก่ฉัน

“

มนุษย์ ต้องมีตาสองข้าง

หนึ่งตาข้างนอก และสองตาข้างใน

ตาข้างนอกนี้สำหรับทำมาหากิน สำหรับนักลงทุน

แต่ตาข้างใน คือ ตาธรรมะ

นักลงทุนต้องศึกษาธรรมะควบคู่กันไปด้วย

คุณจะต้องรู้ว่าโลกนี้ไม่มีใครได้ทุกอย่างดังใจหวัง

และจะไม่มีใครพลาดหวังทุกอย่าง

”

ภาค

วาทะนิพนธ์ตาม ธรรมนูญการปกครอง

ยิ่งพอเพียง ยิ่งเพียงพอ

ปูจนา

จากหนังสือ “หัวใจเศรษฐี” ของท่านพระอาจารย์บอกไว้ว่าการเป็นนักลงทุนในหุ้นนั้น ถือได้ว่าเป็นวาณิช และวาณิชนั้นสามารถเป็นเศรษฐีได้ โดยได้ให้หลักของสมชีวิตา คือ ใช้ชีวิตพอเพียง อยากจะให้พระอาจารย์ได้ขยายความในส่วนนี้และให้แนวทางการนำหลักความพอเพียงมาปรับใช้ให้ผู้ลงทุนสามารถเป็นเศรษฐีด้วย

วิชันนา

ถ้าเราอยากจะรู้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงไปกันได้ไหมกับการลงทุนในหุ้น เราก็ต้องมาดูว่า อะไร คือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นท่านบอกว่าให้มีเหตุผล รู้จักประมาณ และทำอะไรต้องไม่ประมาท ยึดยืนบนขาของตนเอง สำคัญที่สุด ต้องมีเงื่อนไข คือ ต้องมีคุณธรรมด้วย

ถ้าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างนี้ คือ มีเหตุมีผล แล้วก็ไม่ประมาท ยืนอยู่บนขาตนเอง และใช้ทางสายกลาง คือ ยึดหลักความจริง ไม่วูบวาบไปกับฟองสบู่ต่างๆ ถ้าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์

ท่านรับสั่งเสมอว่า เป็นปรัชญาชีวิต เช่นนั้นการลงทุน
ในหุ่นก็เป็นสิ่งที่ไปกันได้

แต่สิ่งที่เราเข้าใจผิดก็คือ เวลาที่พูดถึงปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง เรามักจะคิดว่าพระองค์ท่านสอนให้
เรายากจน นี่คือการเข้าใจผิดอย่างสิ้นเชิง คงไม่มีผู้นำ
ประเทศไหน อยากให้ประชาชนพลเมืองของตัวเองนั้น
ยากจนกันทั้งประเทศ เพราะนั่นหมายถึงประเทศที่ไม่มี
อนาคต

แต่ที่จริงถ้าเราพอเพียง เราก็จะยิ่งมั่งคั่ง เพราะ
ยิ่งพอก็ยิ่งพัฒนา หมายความว่า ถ้าเราพอส่วนตน
ที่เหลือเราก็แจกจ่ายสังคม ยิ่งพอเพียงก็กลายเป็น
ประเทศที่ยิ่งได้รับสวัสดิผล เพราะทรัพยากรจะถูก
กระจายจากคนที่พอแล้วไปยังคนที่ยังไม่มี หรือมีแต่
ยังไม่พอยู่พอกิน ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียง หลักๆ จะ
ทำให้เรามั่งคั่งอย่างยั่งยืน และการกระจายทรัพยากรนั้น
เป็นเรื่องที่เป็นไปอย่างยุติธรรมและทั่วถึง นี่ต่างหาก คือ
สิ่งที่ถูกต้อง

แม้แต่หลักพุทธศาสนาเอง พระพุทธองค์ยังตรัส
ไว้ว่า ความงามของกษัตริย์คือการมีรัฐที่มั่งคั่ง ฉะนั้น
ในหลวงทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรม
ย่อมทรงเข้าใจปรัชญาการเมืองการปกครองเป็นอย่างดี
ปัญหาที่เหลือแต่เราทั้งหลาย ที่มีพ่อที่ลืกรู้ แต่เราช่าง

เป็นลูกที่ตื่นเงิน ถ้าเราจับเอาหัวใจปรัชญาของเศรษฐิกิจพอเพียงได้ การลงทุนในตลาดทุนก็เป็นเรื่องที่ไม่กันได้ เพราะเราต้องใช้คุณธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐิกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนเลยทีเดียว

สมชีวิตา คือ การรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง พอเหมาะ พอประมาณ พอควร เรื่องนี้เราก็มักจะเข้าใจผิดว่าพอเหมาะ พอประมาณ พอควรนั้นหมายถึง การใส่เสื้อม่อฮ่อม ทำตัวเชยๆ ถึงจะอยู่กรุงเทพฯ ก็ไปหาหมวกชาวนามาใส่ เอาเกวียนมาวาง แล้วก็บอกว่า นี่คือเศรษฐิกิจพอเพียง เป็นคนละเรื่องเลย

คำว่า “**สมชีวิตา**” คือ ใช้ชีวิตพอเพียงหมายความว่า ประมาณตัวเองออก บอกตัวเองได้ ใช้ตัวเองเป็น รู้ว่าสถานภาพทางการเงินของเรามีแค่ไหน ถ้าเราประมาณตัวเองออกว่าสถานภาพทางการเงินของเรามีเท่านี้ ถ้าเรายังต้องการเข้ากินค่าอยู่ แล้วเราใช้เงินมือเติบ จ่ายเติบหน้าใหญ่โต รายได้ต่ำแต่รสนิยมสูง นี่ถือว่าผิดหลักพอเพียง แต่ถ้ารู้ว่าเป็นคนจนยังหาเข้ากินค่า เราก็คงต้องรู้จักประมาณการค่าใช้จ่ายให้พอเหมาะกับสถานภาพของตัวเอง ที่พอเพียงแบบคนจน

ถ้าเราเป็นคนรวยอยู่แล้ว มีเงินเป็นหมื่นล้านอยู่แล้ว แต่เรายังคงนั่งเสื้อม่อฮ่อม สวมหมวกแบบชาวนา แล้วมาใช้ชีวิตนั่งเจียมหม่อมเจียม เอาปลาหมึกมัดแล้วให้มัน

ห้อยลงมาเพื่อกินข้าวอย่างประหยัด เช่นนี้ต้องถือว่า
 ดัดจริต นั่นคือไม่รู้จักรักษาสภาพทางการเงินของตนเอง
 ไม่รู้จักครองชีวิตให้พอเหมาะพอสมกับศักยภาพและ
 สภาพทางการเงินของตนเอง ฉะนั้น ถ้าเราพอเพียง
 ก็ประเมินก่อนว่า **หนึ่ง** ประเมินสภาพทางการเงิน
 ของเรา เราจะใช้ชีวิตแค่ไหน ถ้าเรายังจนก็ให้พอเพียง
 อย่างคนจน **สอง** รู้จักประมาณตน แต่ถ้าเราเป็นเศรษฐี
 ฐานะการเงินมั่นคงแล้ว เราก็ใช้ชีวิตอย่างเศรษฐีได้

แล้วทางสายกลางอยู่ตรงไหน ก็อยู่ตรงที่เรา
 เศรษฐีที่ไม่เบียดเบียนตนและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ตรงนี้
 ต่างหากที่เป็นทางสายกลาง

เรามักจะเข้าใจผิดว่า พุทธกับธุรกิจ พุทธกับ
 ความรวยเข้ากันไม่ได้ เป็นโลกทัศน์ที่ผิดกันอย่างสิ้นเชิง
 เพราะถ้าไปกันไม่ได้ อภิมหาเศรษฐีก็เกิดไม่ได้ ที่ถามว่า
 พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่อง หัวใจเศรษฐีเอาไว้แน่ ขอให้
 ลองพิจารณาดูว่าพุทธกับธุรกิจไปด้วยกันได้ไหม

หัวใจเศรษฐีมี ๔ ข้อ ใครยังไม่รู้ลองไปถามพ่อค้า
 แม่ค้าดู กลุ่มพ่อค้าแม่ขายที่เป็นชาวบ้าน ร้านโชห่วย
 เป็น SME เป็นผู้ประกอบการรายย่อย เขามีหัวใจเศรษฐี
 เวลาที่เราไปหาพระ พระจะเป่ากระหม่อม “เพียง”
 “อุ-อา-กะ-สะ- รวย” ผลคือ พระรวยขึ้น แต่โยมจนลง นี้
 เรียกว่าเราเอาหัวใจเศรษฐีมา แต่เราไม่ได้เอาแก่นมาด้วย

คำว่า “อุ-อา-กะ-สะ” นั้น อุ มาจากคำว่า อุฏฐาน
 สัมปทา แปลว่า ขยัน อา มาจาก อารักขสัมปทา แปลว่า
 หมั่นรักษา กะ มาจาก กัลยาณมิตตตา คือให้คบคนดี
 สะ มาจาก สมชีวิตา คือ มีชีวิตที่พอเพียง

ในหลวง พระองค์ท่านหยิบเอา สมชีวิตา มาใช้
 คือ เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ฉะนั้น อุ อา กะ สะ หรือ
 หัวใจเศรษฐกิจ ก็คือ ขยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร
 ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ใครทำได้คนนั้นก็รวย เห็นไหม
 พระพุทธองค์ไม่เคยเลย

ขยันหา ก็หมายความว่า ให้เราขยันทำมาหากิน
 ขี้เกียจอย่างไรก็ไม่รวย เงินทองนั้นเป็นของกลางวางอยู่
 ทุกแห่งทุกหน ใครขยันคนนั้นก็ได้อะครอง ฉะนั้นเราต้อง
 ขยันหา

รักษาดี คือ เมื่อได้เงินมาแล้วต้องมีการบริหาร
 จัดการเงินให้เป็น แล้วการบริหารจัดการเงินให้ทำดังต่อไป

หนึ่ง เก็บไว้เป็นเงินคงคลัง เราได้เงินมาแล้วต้อง
 แบ่งก้อนเงินเอาไว้เพื่อความมั่นคงของชีวิต คนมีเงิน
 จะมีสุขภาพจิตดี เพราะรู้ว่าเขามั่นคง พระพุทธองค์
 ก็เข้าใจดี

สอง นำมาเลี้ยงชีวิตตัวเองและแบ่งปันให้ญาติ
 พี่น้อง บริษัท บริวาร กินอิม นอนอุ่น คือเราหามาได้ เราก็

ต้องใช้ด้วย ไม่ใช่เก็บอย่างเดียว ถ้าเก็บอย่างเดียวก็เป็น
บุญสมเฝ้าทรัพย์ อันนี้คือหลักข้อสอง คือ ให้ตัวเองและ
ญาติพี่น้อง ได้กินอิม นอนอุ่น

สาม คือ เอาเงินไปต่อเงิน คือ ทำธุรกิจด้วย ไม่ใช่
เก็บใส่ตูมใส่ไหใส่ท่อพีวีซีฝังไว้ ท่านบอกว่าต้องทำธุรกิจ
ด้วย แสดงว่าพระพุทธองค์ก็เข้าใจเรื่องการลงทุนเป็น
อย่างดี

สี่ พระพุทธองค์ใช้คำว่า ราชพลี แปลว่าเสียภาษี
ให้รัฐด้วย

ห้า บำรุงสมณชีพราหมณ์ ผู้ทรงศีลทรงธรรม ซึ่ง
เป็นสมณภักหลักทางจิตใจและปรัชญาของสังคม ให้ท่าน
ได้กินอิมนอนอุ่นจะได้มีเรี่ยวแรงในการแสดงพระธรรม
คำสอน ยึดกุมจิตใจประชาชนให้มีบรรทัดฐานทาง
จริยธรรม จะได้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ

ข้อสุดท้าย ท่านบอกว่าให้ทำบุญให้กับญาติ
วงศ์ที่ล่วงลับไปแล้วด้วย นั่นคือให้ใช้เงินเพื่อความ
กตัญญูด้วย จะเห็นว่าหลักการใช้เงินของพระพุทธองค์
ครอบคลุมทั้งหมด ดังนั้น อาตมาจึงกล้ายืนยันได้เลยว่า
เราสามารถใช้อุปมาเศรษฐกิจพอเพียงได้ในการลงทุน
และในการทำธุรกิจ

มอสลติเป็นกาน ให้ปณณาเป็นพลัง

ปจจา

ผมเป็นคริสเตียน กลุ่มคริสเตียนหลายคนประทับใจในพระคุณเจ้า ถือได้ว่าวันนี้โชคดีที่ได้มีโอกาสสนทนาธรรมกับปราชญ์ด้านธรรมะ ขออนุญาตท่านที่จะกราบเรียนเสริมถึงแนวความคิดหลักธรรม แล้วค่อยเข้าสู่ปจจา

จริง ๆ หลักการของธรรมะทางศาสนาคริสต์ มีคนถามพระองค์เหมือนกันว่า พระบัญญัติข้อไหนในใหญ่สุด พระองค์ตอบว่า ข้อแรก รักพระเจ้าสุดจิตสุดใจ และข้อสองรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง คือมีแต่ความรัก เมื่อเรารักพระเจ้า เราจะรู้ว่าเราได้รับการสร้างมาโดยพระองค์เพื่อให้มีคุณค่าต่อกันและกัน เป็นดังอวัยวะของกายเดียวกัน และเราก็กำลังจะเห็นว่าเวลาอวัยวะส่วนหนึ่งเจ็บ ส่วนที่เหลือก็จะเจ็บไปด้วย เพราะฉะนั้น เราพึงรักพระเจ้าแล้วแปลงตรงนั้นมาเป็นความรักต่อกันและกัน

ผมมีความเห็นว่า ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีสุข ที่ใดขาดรัก ที่นั่นมีทุกข์ ที่ใดให้รัก ที่นั่นมีสุข ที่ใดหารัก ที่นั่นมีทุกข์ และก็ขอย้อนกลับมาที่คำถามว่า ตอนนี้ ๓๕ ปี ตลาดทุนไทย ผมคิดว่าพวกเราหลายคนลงทุนในหุ้นก็อยากเป็นเศรษฐี แล้วการที่จะเป็นเศรษฐีหรือไม่เป็นนั่น มีความรู้สึกว่

ถ้าสถานการณ์ต่างๆ จบลงด้วยดีก็อาจจะมีช่องทางเป็นเศรษฐกิจได้ เราจะเห็นว่าตลาดหุ้นเป็นที่รู้จักและมีความสำคัญอย่างยิ่ง พัฒนาการของตลาดหุ้นก็มีสูงมาก แม้ในเหตุการณ์ปัจจุบันก็มีการถามไถ่ถึงตลาดหุ้นว่าผ่าน มา ๒ สัปดาห์แล้วทำไมหุ้นไม่ลง

ในสถานการณ์แบบนี้ท่านพระอาจารย์จะมีข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์อย่างไรว่า กลุ่มคนที่ขัดแย้งกันอยู่ในขณะนี้ ถ้านึกถึงการสะสมธรรม สะสมทานบารมี ก็ควรจะมีการช่วยกันทำทานให้กับประเทศไทย น่าจะมีแนวทางอย่างไรเพื่อให้สังคมไทยดีขึ้น

วิชันนา

คำถามที่ว่า แล้วเราจะทำทานกันอย่างไร ในยามที่บ้านเมืองเป็นอย่างนี้ และคุณโยมก็กำชับว่าต้องเป็นข้อเสนอเชิงสร้างสรรค์ ไม่ใช่โทษภัยง่าย ๆ นะ ถ้าพระตอบไม่ดี กลับวัดไม่ได้เลยนะ แน่นนอนอาตมาคิดว่าถ้าตื่นๆ ก็ไปถวายสังฆทาน แล้วก็ร่วมกันทำบุญประเทศ แล้วก็สวดมนต์ ซึ่งก็ทำมาหมดแล้ว เพราะนั่นเป็นคำตอบที่คุณโยมคงบอกว่าอย่าตอบ

อาตมาคิดว่าถ้าเราจะทำทานเพื่อให้ประเทศดีขึ้น สิ่งที่เราควรจะทำ “เป็นทานหรือให้เป็นทาง” ในตอนนี้ คือ

ประการที่หนึ่ง เราควรจะช่วยกันให้ท่านด้วยการมอบสติให้กับประเทศนี้ เพราะเราขาดสติกันอย่างยิ่งเวลานี้เราเห็นคนแทบไม่เป็นคน มองคนเห็นแต่เสื้อที่สวมใส่ ความเป็นคนข้างในเรามองไม่เห็น พอใครพูดอะไรออกมาเราแทบไม่สามารถครองสติที่เราจะฟังให้จบ เพราะเราคิดว่าเขาไม่ใช่ฝ่ายเดียวกับเราไปแล้ว

ฉะนั้นเมืองไทยตอนนี้สิ่งที่ขาดอย่างยิ่ง ไม่ใช่เงิน เพราะวันนี้อ่านหนังสือพิมพ์ก็เห็นชัดว่าผู้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยบอกว่าดัชนีเศรษฐกิจยังคงดีต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นเมืองไทยไม่เคยขาดเงิน เมืองไทยกำลังขาดอย่างยิ่ง คือ “ขาดสติ” พอเราไม่มีสติเราก็ล่อแหลมต่อการเข้าสู่ความรุนแรง

ฉะนั้น ถ้าคุณจะให้ท่าน ช่วยให้สติเป็นท่านได้ไหม แล้วเราจะได้ฟังกันมากขึ้น แล้วเราจะได้ตระหนักรู้ว่าแท้จริง ความขัดแย้งเพิ่งเริ่มขึ้นเมื่อวาน แต่ในความเป็นมนุษย์นั้น เรามีรากร่วมทางวัฒนธรรม ตั้งแต่โลกนี้มีมนุษย์ เราเป็นมนุษยชาติก่อนเป็นคนไทยด้วยซ้ำไป เราเป็นคนไทย ก่อนที่จะแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกันด้วยซ้ำไป สิ่งนี้ต่างหาก ถ้าเรามีสติเราก็จะมองเห็น แต่ถ้าเราขาดสติเราจะคิดว่าคนที่เห็นต่างจากเรามีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนน้อยกว่า และนั่นทำให้เรารู้สึกว่า ถ้าเราทำร้ายคนที่มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนไม่เท่าเรา เราไม่ผิด

โลกนี้จะมีอะไรน่ากลัวยิ่งไปกว่าการที่เห็นคนไม่เป็นคนที่ประเทศวันดานั้นเขาส่งกัน เพราะอีกฝ่ายหนึ่งเรียกอีกฝ่ายหนึ่งว่าแมลงสาบ ปฏิบัติการในครั้งนั้น เขาเรียกว่าปฏิบัติการฆ่าแมลงสาบ ผลก็คือภายใน ๘ เดือน ชาววันดา ๒ เผ่า คือ เผ่าฮูตูกับเผ่าตุตซี ฆ่ากันเองไปประมาณ ๑ ล้านคน สหประชาชาติส่งกองทหารรักษาสันติภาพเข้าไปช่วย ผลคือ กองทหารหน่วยแรกถูกฆ่า สหประชาชาติก็เลยต้องถอยออกมาวางอุเบกขา เพราะในสถานการณ์ที่คนในชาติขาดสตินั้น แม้แต่สหประชาชาติก็ต้องรักษาชีวิตทหารของตนไว้ก่อน

ขอให้เชื่อได้เลยว่า ถ้าเราขาดสติกันทั้งชาติ สหประชาชาติก็ไม่ช่วย เพราะคนที่จะช่วยซึ่งมาจากสหประชาชาตินั้นก็คือ คนที่รักตัวกลัวตายเหมือนกันกับเรา ดังนั้นเราต้องให้สติเป็นทาน พอเรามีสติเราก็จะสามารถหยัดเย็นรักษาความเป็นคนระหว่างเราระหว่างเขาไว้ได้ แล้วก็ทั้งความเป็นเรา ทั้งความเป็นเขา เหลือแต่เราคนไทยทั้งนั้น นี่คือนี่สิ่งเราจะต้องยึดให้มั่น อย่าให้ภาพลวงตาที่สร้างขึ้นมาทำให้เราโกรธเกลียดชิงชังซึ่งกันและกัน เพราะลึกกว่าสีเสื้อก็คือคน ลึกกว่าคนก็คือเราเป็นมนุษยชาติ คือ คนชาติเดียวกัน คือ ชาติมนุษยย์

ประการที่สอง ขอให้เราทุกคนอย่าไปตกหลุมพรางของอคติทั้งสี่ประการ เราจะต้องช่วยกันให้ปัญญา

ที่เป็นกลางเป็นทานแก่สังคมนี้ เพราะเวลานี้เราเต็มไปด้วยอคติ และอคติที่ว่านี้มี ๔ ประการด้วยกัน คือ

๑. จันทาคติ ลำเอียงเพราะรัก พอเรารักใคร่มากๆ เรารักหัวทิ่มหัวตำ เรายกให้เป็นเทพ โดยที่ไม่มีรอยตำหนิมาแปดเปื้อนเลย ซึ่งนั่นไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง อาตมาบอกลูกศิษย์เสมอว่าให้ระวังคนสองประเภท **หนึ่ง คนที่ดีที่สุด สอง คนที่ชั่วเกินไป** เพราะมันผิดมนุษย์

เวลานี้เราเต็มไปด้วยจันทาคติ คือพอเรารักใคร่ก็เชียร์สุดลิ่มทิ่มประตู แสดงวิธีคิดแบบสุดโต่ง ซึ่งพุทธศาสนาไม่ได้สอนให้คิดแบบนี้ พุทธศาสนาจะสอนให้คิดว่ ถ้าคนนี้ดี เขาดีในแง่ไหน ถ้าเลว เขาเลวในแง่ไหน ให้มองแบบแยกแยะเสมอ ถ้าเรามองแบบตีขลุมเช่นนั้น เราก็ตกไปสู่หลุมพรางของอคติ คือพอรักก็เชียร์เลย เราไม่ได้มองข้อบกพร่องของเขา

๒. โทษาคติ ลำเอียงเพราะชัง พอชังก็แข่ง แข่งกันให้จมดินจมทราย เป็นญาติปีศาจกันไป จนกระทั่งเขาไม่มีดีเหลืออยู่เลยเช่นนั้นหรือ นี่ก็สะท้อนวิธีคิดแบบสุดโต่ง แยกชั่วอีกเหมือนกัน เป็นวิธีคิดที่ผิดพลาด ซึ่งเป็นกันทั่วโลก พอเราลำเอียงด้วยความชัง เราก็มองไม่เห็นความดีที่ผู้อื่นมีอยู่

พอเราลำเอียงด้วยความรัก คนที่เรารักพูดอะไรเราฟังทั้งหมด เราแทบไม่ต้องใช้ปัญญาของตัวเอง ทั้งๆ

ที่มีปัญญา แต่ก็ลืมไปว่าเรามีปัญญา เราให้คนที่เรารัก
พูดแทนไปแล้วทั้งหมด แต่เพราะเรารักไปแล้ว เราแทบ
ไม่ต้องคิด เราก็เลยเชื่อ ผลก็คือ เกิดลัทธิยึดติดถือมั่น
ในตัวบุคคล ซึ่งฮิตเลอร์ทำสำเร็จ ผลก็คือ เกิดสงครามโลก
ครั้งที่สอง

ฉะนั้นต้องระวังอคติลำเอียงเพราะรัก ลำเอียง
เพราะชัง เพราะจะทำให้เราไม่ได้ใช้ปัญญาที่เป็นกลาง
เราใช้แต่ความรู้สึก

๓. โมหาคติ ลำเอียงเพราะเรารับข้อมูลไม่ครบ
รับข้อมูลมาอย่างหนึ่ง ก็ตัดสินใจเชื่อแล้ว พุทธศาสนา
ท่านบอกว่าเราจะต้องมี สมันตจักขุ คือมีดวงตารอบ
ด้าน ถ้าเรารับข้อมูลมาไม่ครบ เราก็จะวินิจฉัยบนฐาน
ข้อมูลที่ไม่เที่ยงธรรม ใครที่เป็นนักวิจัยจะรู้ว่า ฐาน
ข้อมูลที่จะเอามาคิดวิเคราะห์นั้นต้องเป็นฐานข้อมูล
ที่เที่ยงธรรม คือวิเคราะห์ ณ กาลเทศะไหน ก็ต้องเป็น
จริงเช่นนั้น แต่ถ้าฐานข้อมูลผิดพลาดให้คุณมีปัญญา
แหลมคม คุณก็วิเคราะห์พลาด

ฉะนั้นลำเอียงเพราะเขลา ก็หมายความว่าพอเรา
ได้ข้อมูลมา เป็นความจริงครึ่งเดียวบ้าง เป็นความจริง
เจือสีบ้าง จากสื่อเทียมบ้าง สื่อแท้บ้าง สื่อครึ่งๆ กลางๆ
สื่อมอมชอม สื่อเมิ่นชอน สื่อมั่วชนบ้าง พอเราได้ข้อมูลที่
ไม่ใช่ข้อเท็จจริง แต่เป็นข้อคิดความเห็นเสียส่วนมาก

ผลก็คือ เราก็คมีความลำเอียงในหัวใจ คนเรานั้นพอมีความ
ลำเอียงในหัวใจ คิดก็ลำเอียง พุดก็ลำเอียง ทำก็ลำเอียง
แสดงออกก็ลำเอียง แล้วประเทศนี้มันก็เอียงจนมันจะ
คว่ำอยู่แล้ว ดังนั้นต้องระมัดระวัง ขอให้เราแสวงหา
ข้อมูลให้ครบถ้วน รอบด้าน เหมือนนักลงทุนวาณิชทั้ง
หลาย จะลงทุนในหุ้นตัวไหนก็ต้องหาข้อมูลกันให้รอบ
ด้าน เพราะฉะนั้นต้องบอกคนไทยให้มีอุปนิสัยนักลงทุน
คือหาข้อมูลมากๆ

๔. ภาษาคติ ลำเอียงเพราะกลัว หมายความว่า
พอเรากลัวแล้วเราก็มักจะบอกกับตัวเองว่า ฉันขอเป็น
พลังเงียบ เป็นพลังเงียบที่ปล่อยให้ประเทศชาติบ้าน
เมืองล่มจมไปต่อหน้าต่อตา สมมติว่า ถ้าเราทุกคนนั่งใน
เรือไททานิก สมมติประเทศไทยคือ เรือไททานิก เราทุก
คนคือผู้โดยสารบนเรือลำนั้น พอเรือไททานิกไปชน
ภูเขาน้ำแข็ง กลุ่มหนึ่งออกมาแย้วๆ เพื่อเอาตัวรอด กลุ่ม
หนึ่งเห็นแก่ตัววิ่งปล้นทรัพย์สิน เพราะคิดว่า อย่างไรเรือ
ก็จมแน่นอนอยู่แล้ว ทุกคนจะจมไปด้วยกันแน่ๆ

แต่มีกลุ่มหนึ่งบอกว่า ฉันขอเป็นพลังเงียบ นั่งอยู่
กลางลำเรือ พลังเงียบมีประโยชน์ไหม สุดท้ายเรือจม
ไหม ก็จม ถ้าพลังเงียบอยู่เฉยๆ คนที่จะปล้นทำได้
สะดวกไหม เขาก็ทำได้สะดวก แล้วคนที่เขาจะกู้เรือ เขา

จะได้รับประโยชน์จากพลังเงิบใหม่ ก็ไม่ได้รับประโยชน์ เพราะฉะนั้น การกลัวแล้วบอกว่าตัวเองเป็นพลังเงิบ มีก็เหมือนไม่มี

คุณมีพลังคุณควรจะแสดงพลังด้านใดด้านหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องเป็นพลังบวกพลังลบ พลังดีพลังชั่ว แต่เปลี่ยนตัวเองเป็นพลังแห่งสติ เป็นพลังแห่งปัญญา เป็นพลังสีขาวที่ให้คนที่เลือกข้างไปแล้วได้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นธรรม สิ่งใดที่เป็นประโยชน์สุข สิ่งใดที่เป็นเนื้อหาสาระ สิ่งใดที่เป็นแก่นเป็นสารของการที่จะได้อยู่ร่วมกันในแผ่นดินที่สันติ นี่ต่างหากที่เราควรจะร่วมกันแสดงพลัง

เรามักจะคิดว่าต้องแสดงพลังเพื่อไปทำปฏิกริยากับอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น มีคนแบ่งฝ่ายอยู่แล้ว ๒ ฝ่าย เราก็แสดงพลังไปเลือกอีกฝ่ายหนึ่งที่เราเชื่อมั่นว่า “ถูก” ก็เท่ากับว่า เราเองก็เลือกข้างไปอีกข้างหนึ่งแล้ว ฉะนั้น แทนที่จะไปตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อแสดงพลังและส่งผลให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์จากกลุ่มของเรา อาตมาคิดว่า เราควรจะแสดงพลังว่า พลังแห่งสติคืออย่างไร บ้านนี้เมืองนี้ขาดสติ เราก็ควรเป็นพลังแห่งสติ คิดดี พูดดี ทำดี ให้เห็นว่าคนดี ๆ คนที่ยังมีสติสัมปชัญญะปกติเขาเป็นอย่างไร และประเทศที่เป็นปกติมันต้องเป็นอย่างนี้ ช่วยกันชี้ให้เห็นชัดๆ ว่าอะไรคืออะไร

เมื่อเราลำเอียงไปแล้วหรือเราลำเอียงเพราะกลัว
พอลำเอียงเราก็อยู่เฉยๆ กันไปหมด พอลู่เฉยๆ กันไป
หมด ประเทศเจริญ เราก็ไม่มีส่วนร่วม เพราะเราเป็น
พลังงีบ พลังเฉย แต่พอประเทศล่ม เราก็เป็นพลังงีบ
พลังเฉย ก็เท่ากับว่าคุณมาใช้พื้นที่ของประเทศนี้อย่าง
เปลืองเปล่า โดยไม่มีส่วนร่วมในทางใดๆ เลย ฉะนั้นเรา
ควรต้องออกจากความกลัว แล้วแสดงพลังที่ถูกต้อง
เหมาะสม อย่าอยู่เฉยๆ เพราะอยู่เฉยๆ เท่ากับไม่มีตัว
ตนอะไร

เวลานี้สังคมไทยต้องการอย่างยิ่ง คือความกล้า
หาญทางจริยธรรม กล้าหาญทำในสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าเรา
กลัวกันหมดประเทศก็ไม่มีหลักยึด อาตมาพูดเสมอว่า
คนเลวไม่น่ากลัว ที่น่ากลัวก็คือคนดีที่ไม่กล้า คนดีที่เป็น
พลังงีบต่างหาก และการแสดงพลังของเรา ไม่จำเป็นต้อง
ไปแสดงพลังเพื่อสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เรา
แสดงพลังเพื่อสนับสนุนสันติสุขได้ สนับสนุนสันติธรรม
สันติภาพก็ได้ และก็แสดงพลังทางปัญญา พลังทาง
ปัญญานี้สำคัญที่สุดเป็นสิ่งที่ประเทศชาติและบ้านเมือง
กำลังต้องการ

ดังนั้นถ้าคุณอยากจะให้ทาน หนึ่ง ให้ทานเป็นสติ
บ้านเมืองเราจะได้มีคนทีพุดกันอย่างมีสติ มีคนฟังกัน
อย่างมีสติ มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีสติ เราก็เจรจากัน

อย่างมีสติ สอง คือ ให้พลังทางปัญญา พอเรามีพลังทางปัญญา เพราะเราไม่ลำเอียง เราก็จะได้ใช้ปัญญาอย่างเป็นกลาง พอเรามีปัญญาที่เป็นกลาง เราก็จะเห็นทางที่ถูกต้อง นี่ก็คือถ้าคุณอยากจะให้ทานนะ ช่วยกันให้ทานด้วยสติ

ดังนั้นจากนี้เป็นต้นไป ควรจะพูดกันด้วยสติ จะทำด้วยสติ จะให้สัมภาระนั้นก็ด้วยสติ ทุกสิ่งก็ น่าจะดีขึ้น

แข่งขันด้วยปัญญา แพ้หรือชนะก็มีความสุข

ปูจจา

ในขณะนี้การแข่งขันเกิดขึ้นตลอดเวลาในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นแข่งขันในระดับประเทศ ระหว่างธุรกิจองค์กรธุรกิจ และคนในองค์กรเอง การแข่งขันก็เป็นพลังที่ทำให้คนเราอยากทำให้ตัวเองเจริญก้าวหน้าและเติบโตซึ่งส่งผลดีกับองค์กรธุรกิจ แต่การแข่งขันก็เป็นทุกข์ในบางครั้ง

เวลาที่เราแข่งขันกัน ก็ต้องมีคนชนะ คนแพ้ คนที่แข่งขันแล้วก้าวไปข้างหน้า ชนะก็มีความสุข คนที่แข่งขันแล้วแพ้ ก็มีความทุกข์ ทำอย่างไรที่ให้การทำงานที่ต้องมีการแข่งขัน มีพลังทำด้วยความสุข และคนที่ไม่แข่งขันก็ไม่กลายเป็นคนที่เฉื่อยชาหรือไม่มีพลังทำงาน

นั่นคือ จะทำอย่างไรให้การทำงานมีการแข่งขัน มีพลัง แต่ต้องมีความสุขด้วย และไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

วิชา

เรื่องการแข่งขันก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่คนที่สนใจธรรมะไม่อยากจะเข้ามายุ่งด้วย เพราะมองว่าเป็นกิจกรรมของทางโลก เป็นกิจกรรมของคนที่มีกิเลส แต่แท้ที่จริงนั้น

การแข่งขันมีสองรูปแบบ คือ

๑. การแข่งขันที่เป็นธรรม

๒. การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

หนึ่ง การแข่งขันที่เป็นธรรมนั้นเป็นทางสายกลางที่ธรรมะยอมรับได้ แต่การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม คือมีการเอาวัดเอาเปรียบกัน ไม่มีคุณธรรมเลย การแข่งขันแบบก๊อดฟาร์เธอร์ เสนอเงื่อนไขแบบปฏิเสธไม่ได้ ถ้าเป็นอย่างนี้ในทางธรรมะก็ยอมรับไม่ได้

ฉะนั้นถ้าพูดถึงการแข่งขันที่เป็นไปได้ ในทางพุทธศาสนาก็ยอมรับการแข่งขันที่เป็นธรรม กล่าวคือ ผู้แข่งขันต่างก็ตระหนักรู้ในกติกา แล้วเข้ามาร่วมการแข่งขัน โดยศักยภาพหรือบนกติกาที่มีการรับรู้ร่วมกัน มีการยอมรับร่วมกัน หรือเสมอภาคกัน ไม่กีดกันกันไว้ตั้งแต่ต้น ถ้าเป็นอย่างนี้ก็เป็นการแข่งขันที่เป็นไปได้

ประการสำคัญที่สุด ถ้าจะแข่งขันให้เป็นสุข ก็มีหลักง่ายๆ ว่า ในการแข่งขันนั้นต้องไม่เบียดเบียนตน ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่เบียดเบียนตน หมายความว่า ไม่ได้มุ่งจะแข่งขันให้มีเงินมีทองมากมายมหาศาล แต่แล้วเมื่อกลับเข้าบ้าน คุณไม่มีเวลากินข้าวกับลูก และภรรยาเลย หรือทะเลาะกับที่บ้านเป็นปีๆ แต่ทำดี ได้กับลูกน้องทุกคน อย่างนี้ไม่ถูกต้อง จะแข่งขันก็ได้ แต่ขอให้ถือหลักทางสายกลางของการแข่งขันว่า การทำงาน หรือการแข่งขันต้องประสานกับคุณภาพของชีวิต นั่นก็คือ ผลสัมฤทธิ์ของการแข่งขันบนทางสายกลาง ถ้าแข่งขัน แบบนี้คุณภาพชีวิตก็ย่ำแย่อยู่ และการแข่งขันของเรา ก็ประสบความสำเร็จด้วยเป็นสิ่งทีพุทธศาสนายอมรับได้

แต่ถ้าเราแข่งขันด้วย ตัวเองก็ป่วยด้วย และคู่แข่งเราก็หาวิธีทำร้ายทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งด้านเปิดเผยและด้านมืด ถ้าเป็นอย่างนี้ทางพุทธศาสนายอมรับไม่ได้ นี่เป็นประเด็นที่หนึ่ง คือการแข่งขันบนเงื่อนไขที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันและไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนคนอื่น

สอง ในการแข่งขันนั้น จะดูว่าเป็นธรรมหรือไม่ เป็นธรรม พุทธศาสนายอมรับได้หรือไม่ ให้ดูที่แรงจูงใจในการแข่งขัน ถ้าแรงจูงใจนั้นมาจากความโลภ ล้วนๆ ชนิดที่ว่าไม่มีสติเลย หรือไม่คำนึงถึงสังคมเลย

มุ่งกำไรสูงสุดอย่างเดียว โดยไม่สนว่าขณะนั้นฉันกำไรแล้ว ประเทศชาติต้องขาดทุนเท่าไร? ถ้าเป็นทุนนิยมที่ไม่มีหัวใจล้วนๆ อย่างนี้ โดยโลหะคือความโลภนำทาง นี่เป็นการแข่งขันที่พุทธศาสนาไม่เห็นด้วย เพราะเป็นการแข่งกันไปเพื่อหายนะ

แต่ถ้าเป็นการแข่งขันบนแรงจูงใจอีกอย่างคือปัญญา ปัญญา รู้คิด รู้พิจารณาในการแข่งขันนั้น ทำอย่างปัญญาชนเขาทำกัน ทำอย่างคนที่มีอารยธรรมเขาทำกัน แล้วเมื่อเราแข่งขันได้เงิน ได้ทอง ได้กำไรมาแล้ว เราก็ไม่ได้ทิ้งสังคม เราก็ยังเผื่อแผ่แบ่งปันเจือจานสังคมด้วย นี่ก็เป็นการแข่งขันบนรากฐานของปัญญา ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนสังคม และขณะเดียวกันแรงจูงใจก็เกิดขึ้นจากปัญญา ไม่ใช่การแข่งขันเพราะหน้ามืดตาบวม จ้องแต่จ้องล่างจ้องผละญูให้จบให้สิ้นไป ไม่ใช่อย่างนั้น ถ้าเป็นเช่นนั้นก็แข่งขันได้

กล่าวอย่างสั้นที่สุด การแข่งขันที่เป็นไปได้ ต้องมีทางสายกลางในการแข่งขัน คือคุณภาพของชีวิตและคุณภาพของการแข่งขันนั้นบรรจบกันได้ และแรงจูงใจของการแข่งขันนั้น ถ้าในการแข่งขันมีปัญญากำกับด้วยเสมอไป ก็เป็นการแข่งขันที่เป็นไปได้ในโลกของความเป็นจริง

เงิน เพียงแค่ปัจจัย ไม่ใช่เป้าหมายสูงสุด

ปจฺฉา

ผมชอบหนังสือ “หัวใจเศรษฐี” นี้ และชอบคำโปรยที่ว่า “เปลี่ยนเงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรม” แต่ในสังคมไทยมีคนพูดว่า เราอาจจะถูกปลุกฝังมาตั้งแต่เด็กว่า เรื่องเงินนั้นสำคัญที่สุด คือยังคิดกันแบบเป็นวาณิช แม้แต่การให้พร หรือการขอพรที่หลายคนใช้กัน คือขอให้รวย ขอให้รวย ไม่ทราบว่าพระอาจารย์มีทัศนะหรือคำแนะนำกับคำให้พรที่หลายๆ ครั้งต้องขอให้รวย ขอให้รวยอย่างไรครับ

วิสัชนา

อาตมามีประสบการณ์ตรง คุณโยมเอาปัจจัยมาถวาย อาตมาให้พรว่า ขอให้ใช้ชีวิตท่ามกลางนักปราชญ์ราชบัณฑิตเขาก็นิ่ง ขอให้มีความดวงตาเห็นธรรม ก็เขานิ่ง ขอให้มีความสุขพอดี หน้าขึ้นเขาก็นิ่ง แต่พอบอกว่าขอให้รวย ก็รีบสาธุทันที

ครั้งหนึ่งมีโยมไปถวายกฐินที่วัด กราบหนึ่ง พันล้านสาธุ กราบสอง พันล้าน สาธุ กราบสาม พันล้าน สาธุ ติดอกติดใจกราบกันใหญ่ อยากจะกราบอีก อาตมาลองดูว่าปฏิกริยาจะเป็นอย่างไร นี่ชัดเจนที่สุด คนจะเลือกไป

หาพระหรือหลวงพ่ที่เชื่อกันว่าเป็นขุนขลังขมังเวทย์
ที่จะทำให้รวยได้ เพราะฉะนั้น นี่เป็นสิ่งที่สะท้อนชัดเจนว่า
ลึกๆ แล้วมนุษย์ถวิลหาเงินมาโดยตลอด ดังนั้นเวลาเรา
ให้พรจึงแสดงออกมามีที่กตัญญูอย่างมา

อาตมาไปเวียดนาม คนที่นั่นเขาก็บูชาเทพ แต่
เทพที่คนส่วนใหญ่เขาบูชาล้วนเป็นเทพแห่งปัญญา
แต่เมืองไทยเทพทุกองค์ที่บูชา เป็นเทพเพื่อความมั่งคั่ง
ทั้งหมด เช่น จาคูคามรามเทพก็เป็นเทพแห่งความมั่งคั่ง
พระพิฆเนศวรเวลาเราขอ เราก็ขอความมั่งคั่ง พระพรหม
เราก็ขอความมั่งคั่ง พระเกจิอาจารย์ที่เราไปหาท่านก็เป็น
ที่ขึ้นชื่อเรื่องความมั่งคั่งทั้งนั้น ฉะนั้นแม้แต่ในพื้นที่
ทางจิตวิญญาณเอง แนวคิดที่ว่า ร่ำรวยมั่งคั่งคือจุดหมาย
สูงสุดของชีวิต ก็กินพื้นที่ลึกเข้าไป แม้กระทั่งบนพื้นที่
ในจิตวิญญาณด้วย

เรื่องนี้เข้าใจได้ว่า ความเข้าใจบนพื้นฐานของ
มนุษย์ คือ ต้องการความมั่นคงในชีวิต และเงินก็เป็นสิ่ง
ที่แสดงให้เห็นว่า ถ้าเรามีเงินเราก็มีความมั่นคงในชีวิต
ไม่ผิดถ้าคนอยากจะมีเงิน แต่มันจะผิดถ้าคุณมีเงินแล้ว
คุณคิดว่านั่นคือเป้าหมายสูงสุดของชีวิต เราต้องปรับนิ
หนึ่ง ว่ามีเงินก็ได้ แต่โปรดอย่าเข้าใจผิดว่า เงินคือเป
้าหมายสูงสุดของชีวิต

เงินนั้นสถานภาพที่แท้จริง คือปัจจัย หรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต พูดอีกอย่างหนึ่งว่า เรามีเงินเพื่อต่อยอดไปหาคุณภาพชีวิต ถ้ามีเงินแล้วต้องถามตัวเองว่าแล้วคุณมีคุณภาพชีวิตไหม ถ้ามีเงินแล้วบอกว่าชีวิตฉันถึงจุดสูงสุดแล้ว ประสบความสำเร็จแล้ว อันนี้ถือว่าเป็นทัศนคติที่ถือว่าผิดพลาดอย่างยิ่ง เพราะศักยภาพของมนุษย์ไม่ได้ถูกออกแบบเพื่อมาหาเงินแต่เพียงอย่างเดียว

อาตมาภาพได้อ่านชีวประวัติของ ลีโอনারโด ดา วินชี มนุษย์แห่งยุคเรอเนสซองส์ เขาเขียนบรรยายสรรพคุณว่า คนๆ นี้เป็นจิตรกรเอกของโลก เป็นนักคิด เป็นนักปรัชญา เป็นนักชลประทาน เป็นนักยุทธศาสตร์ เป็นนักประดิษฐ์ เป็นนักปราชญ์ มนุษย์นั้นโดยศักยภาพพื้นฐานมีศักยภาพมากมายหลายด้าน เช่นเดียวกันกับ ดา วินชี แต่ด้วยระบบการศึกษาของเรานั้น พยายามลดทอนศักยภาพของมนุษย์ให้เป็นนักใดคนหนึ่ง เช่น การศึกษาตัดทอนแยกส่วน ลดทอนศักยภาพของเราให้เป็นนักการเงิน นักลงทุน นักการตลาด นักการเมือง นักแสดง นักพูด นักเขียน แล้วเราก็ลืมไปว่า แท้ที่จริงมนุษย์หนึ่งคนสามารถเป็นได้ทุกนักษั้นแหละ

การที่เราคิดว่า เงิน คือ เป้าหมายสูงสุดของการมีชีวิตก็เป็นอีกวิธีคิดหนึ่งที่สะท้อนว่า เราคิดแบบแยกส่วน

แล้วตัดตอน สะท้อนวิธีคิดของมนุษย์ในเวลานี้ว่า มีปัญหาสุดโต่ง มันแยกส่วน ไม่ได้มองอะไรแบบองค์รวม ก็เลยคิดว่าพอมีเงิน เงินก็สูงสุด แต่พอไม่มีความรู้เรื่อง การบริหารจัดการเงิน คือไม่รู้จักต่อเงินให้เป็นบุญ ไม่รู้จักต่อทุนให้เป็นธรรม เงินก็เป็นต้นทางของวิกฤติ ตั้งแต่ ที่อเมริกา ยุโรป อาร์เจนติน่า แม้กระทั่งไทย ฉะนั้นวิธี ที่เราจะอยู่ร่วมกับเงินได้ ต้องเข้าใจว่า เงินคือปัจจัยใช้ นำไปสู่คุณภาพชีวิต ถ้าเราคิดว่าเงินสูงสุด เรากำลัง ปฏิบัติผิดต่อเงิน ซึ่งพระพุทธองค์เรียกอีกชื่อว่า อสรวพิษ

ย้ำชัดๆ ว่า เงินมีสองสถานภาพ หนึ่ง คือปัจจัย มีเงินแล้วให้รู้จักเปลี่ยนเงินเป็นคุณภาพชีวิตของตนเอง ของสังคม ของมนุษยชาติ สอง ถ้าคุณไม่รู้จักเปลี่ยนเงิน เป็นคุณภาพชีวิต คุณคิดว่าเงินเป็นสิ่งสูงสุดจนกระทั่ง ถือเอาเงินเป็นศาสดา เงินจะกลายเป็นอสรพิษ คือเป็น ภูเขาแห่งความกลัวเจ้าของเงินทันที ดังนั้น ขอให้เราช่วยกัน เปลี่ยนทัศนคติทั้งนักลงทุน ทั้งเศรษฐี ทั้งประชาชน ทั่วไป เราต้องหันมาทำความเข้าใจเรื่องเงินใหม่ว่า เงิน คือ ปัจจัย ไม่ใช่เป้าหมายสูงสุดของชีวิต

เมื่อไรก็ตามที่เงินถูกใช้เป็นปัจจัยโดยการเปลี่ยน เงินเป็นบุญ เปลี่ยนทุนเป็นธรรมได้ เมื่อนั้นเมืองไทยจะมีความร่ำรวยทางเศรษฐกิจ มีความมั่งคั่งทางการเมือง และมีสันติสุขในทางสังคมร่วมกัน แค่เราเปลี่ยนท่าที

หรือวิธีปฏิสัมพันธ์ต่อเงินเท่านั้น ก็เป็นประตูเปิดไปสู่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจก็ได้ มั่นคงทางสังคมก็ได้ อบอุ่นในทางจิตใจก็ได้ เงินนั้นจึงเป็นทั้งต้นทางไปสู่ความสุขและไปสู่ความทุกข์ ฉะนั้นจากนี้เป็นต้นไปต้องช่วยกันเปลี่ยนแนวคิดว่า เงิน คือ บั๊จจี้ไม่ใช่สรรพิษ

อาตมาเองก็เปลี่ยนวิธีให้พร แต่พอให้พรแบบเดิมแล้วมันนิ่ง ก็เลยแสวงหาทางสายกลางในการให้พร ทุกวันนี้พรของอาตมาก็จะเป็นว่าขอให้คุณโยมมีชีวิตที่มีความร่มเย็นเป็นสุข ขอให้มีความร่ำรวยมั่งคั่งเป็นหมื่นล้านแสนล้าน แต่ขอให้รวยแล้วก็แบ่งปันด้วยเทอญ เข้าไปอยู่ในใจก็แล้วกัน”

รู้โลกต้องรู้ธรรม

ปัญญา

จากคำสอนของพระคุณเจ้าพอสรูปได้ว่า การลงทุนในตลาดหุ้นกับธรรมะมีความเกี่ยวโยงกันในระดับหนึ่ง นักลงทุนมีทั้งผู้ที่ลงทุนแล้วกำไร ผู้ที่ลงทุนแล้วกำไรก็คงจะมีความสุข ผู้ที่ลงทุนแล้วขาดทุนก็มีความทุกข์ ขอพระคุณเจ้าช่วยกรุณาชี้แนะว่า นักลงทุนที่มีความทุกข์จะเจริญสติอย่างไร จะคิดอย่างไรถึงจะเปลี่ยนความทุกข์นั้นให้เป็นความสุขได้

วิสัยทัศน์

นักลงทุนที่ลงทุนแล้วขาดทุน ควรจะต้องหาความรู้อีกด้านหนึ่งมาประกอบการลงทุน คือ ถ้าเรามีความรู้ด้านเดียว คือมีความรู้เรื่องการลงทุน แต่ไม่มีความรู้ทางธรรมะ เราก็จะไม่สามารถบริหารจัดการความทุกข์ได้

มนุษย์เรามักจะมีปัญหาว่า เรามักจะมีความรู้เฉพาะทางกันมากเกินไป เหมือนไมเคิล แจ็คสัน ผู้มีความรู้ทางดนตรีระดับปริญญเอก แต่ความรู้ทางการ

บริหารจัดการชีวิตอยู่แค่ระดับปริญญาตรี เพราะฉะนั้น แม้ว่าเขาจะมีชื่อเสียงมีความเป็นอัจฉริยะทางดนตรีสูงมาก แม้วันหนึ่งเขาเปิดห้องอัดเองเขาก็ขาดทุนเป็นพันล้าน เพราะเขามีความรู้เพียงด้านเดียว ฉะนั้นเราทุกคนจะต้องเป็นคนที่จะพระพุทธองค์ท่านทรงใช้คำว่า “ต้องมีตาสองข้าง”

มนุษย์ต้องมีตาสองข้าง หนึ่งตาข้างนอก และสองตาข้างใน ตาข้างนอกนี้สำหรับทำมาหากิน สำหรับนักลงทุน แต่ตาข้างในคือ ตาธรรมะ นักลงทุนต้องศึกษาธรรมะควบคู่กันไปด้วย คุณจะรู้ว่าโลกนี้ไม่มีใครได้ทุกอย่างดังใจหวัง และจะไม่มีใครพลาดหวังทุกอย่างไป นี่เป็นสัจธรรมพื้นฐานที่เราต้องเข้าใจ

ถ้าเข้าใจแบบนี้ พอมาลงทุน อ้อ ในการลงทุนก็มีกำไรและมีขาดทุน วันหนึ่งถ้าเรากำไร อ้อ พระท่านบอกแล้วว่ากำไรมันจะมา วันหนึ่งถ้าขาดทุน อ้อ นี่ใจที่พระท่านพูด ฉันกำลังมีประสบการณ์ตรง พอเรามีความเข้าใจพื้นฐานร่วมกันอย่างนี้แล้ว เมื่อเราขาดทุนเราก็ไม่ตีโพยตีพาย เพราะชีวิตก็เป็นอย่างนี้ มีได้มีเสีย มีขึ้นมีลง มีสูงมีต่ำ ภาษาพระเรียกหลักธรรมชุดนี้ว่า **โลกธรรม** แปลว่า **ธรรมประจำโลก**

ถ้าเราเข้าใจโลกธรรม คือธรรมประจำโลกแบบนี้ ว่าโลกนี้มีสูงมีต่ำ มีได้มีเสีย มีสุขมีทุกข์ เป็นธรรมดา ประจำโลก โลกธรรมนี้จะทำอะไรเราไม่ได้เลย ถ้ามันเกิดขึ้น เราก็อ้อ พระท่านบอกไว้แล้ว แต่ถ้าเราไม่เข้าใจ โลกธรรมชุดนี้ พอเกิดเหตุการณ์ที่ลงทุนแล้วขาดทุน เป็นทุกข์ เราจะถูก “โลกกระทำ” ถ้าโลกกระทำไปแล้ว ยังไม่ยอมทำความเข้าใจอีก ก็จะมีทุกข์ซ้ำทุกข์ซ้ำอีก เพื่อป้องกันถูกโลกกระทำแบบนี้ ขอแนะนำให้หาความรู้ ทั้งทางการลงทุนและทางธรรมะควบคู่กันไปจะได้เอาไว้อปโลกใจตัวเอง

ลดตัวเองให้ต่ำ ทำประโยชน์ให้สูง

ปูจจา

ก่อนอื่นวันนี้เป็นบุญมากที่ได้มารับฟังธรรมและข้อคิดต่างๆ จากพระคุณเจ้าเป็นครั้งแรก ได้พบเห็นทางโทรทัศน์บ้าง ในเว็บไซต์ก็มีคนส่งมาข้อคิดของท่านมาให้อ่านอยู่เรื่อยๆ ข้อคิดทั้งทางธรรมและทางโลก ซึ่งเป็นประโยชน์กับการดำรงชีวิต ที่จริงหลายท่านก็ได้ถามเรื่องบ้านเมือง ซึ่งผมคิดว่าคนที่อยู่ตรงนี้อาจได้ยินชัดๆ ขึ้น

เมื่อคืนมีฝรั่ง ๒ คนจากนิวยอร์ก เชิญผมไปรับฟังข้อคิดเห็นว่า เหตุการณ์จะลงที่ตรงไหน อย่างไร และเมื่อ ๒ วันที่แล้ว ทีวีกีเชิญไปออกรายการ พิธีกรพูดก่อนจะเข้ารายการว่า ท่านรู้ไหมเดี๋ยวนี้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ทางรายการทีวี คือเชิญใคร ไม่มีใครกล้ามา ไม่กล้ามาพูด คือ อยากให้พระคุณเจ้าได้แสดงข้อคิดเห็นว่า เหตุผลที่คนไม่กล้าไปพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะอะไร หรือกลัวว่าจะพูดอย่างไรให้ทั้ง ๒ ฝ่ายไม่โกรธ และอีกฝ่ายไม่กล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่ง เราควรจะบอกแต่ละฝ่ายอย่างไร

วิชันนา

อาตมาคิดว่าทางออกที่เราจะไปบอก ก็คือให้ทุกคนลดตัวเองให้ต่ำและทำประเทศให้สูง เลิกคิดถึงตัวเอง ทางออกก็อยู่ตรงนั้นแหละ เชื่อไหมว่า เราตัดสินใจด้วยความยากลำบาก เพราะเราไม่ได้แทะตัวเองออกจากสิ่งที่เรากำลังเรียกร้อง

อาตมาสังเกตดูเวลาที่มีโครงการหลวงงานมักทำสำเร็จลุล่วงรวดเร็ว เพราะมุ่งไปที่ประชาชนจริงๆ แต่พอเป็นโครงการของเอกชน กว่าจะผ่านแต่ละโครงการ ยากมาก ทำไม่ถึงยาก เพราะการตกลงในผลประโยชน์ไม่ค่อยลงตัว เพราะฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างมันยิ่งกักตุนติดขัด เพราะเงื่อนไขผลประโยชน์ ถ้าเราเอาเงื่อนไขประโยชน์สุขมาเป็นตัวตั้ง มันแสนจะจบง่ายมาก แต่ทุกวันนี้เรามาติดล็อกเรื่องผลประโยชน์

ฉะนั้นถ้าจะเอาให้สั้นที่สุด ก็บอกว่าให้เราเลิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และหันมาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อาตมาให้ทฤษฎีอย่างนี้ไป ส่วนการปฏิบัติก็เป็นเรื่องของพวกเราทุกคนที่จะต้องลงมือทำ

เสียงแห่งสติ นำสันติกลับคืนมา

ปุจฉา

พระคุณเจ้าได้ชี้แนะถึงการทำตัวเป็นพลังเงียบ แต่ยังไม่ชัดเจนว่า ในการทำตัวอยู่ในกลุ่มของพลังเงียบนั้น เราควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นอยู่ขณะนี้ และควรทำตัวให้เหมาะสม ดังที่ท่านได้กล่าวถึงกรณีสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งฮิตเลอร์ เหมือนจะเป็นผู้กำหนดทุกสิ่งทุกอย่างให้เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็ได้กล่าวถึงสมัยพุทธกาลที่องค์คุลีมาลซึ่งฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมาเป็นร้อยๆ ชีวิต แต่ในที่สุดด้วยบุญบารมี ในสมัยพุทธกาลก็สามารถบรรลุนิสิ่งที่มุ่งหวังได้

ในเวลานี้เราไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรให้ผู้ที่มีอำนาจและกำหนดสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ให้สามารถเห็นธรรมและมุ่งแก้ไขให้เกิดความสงบและสันติสุข และผู้ที่มองเห็นสิ่งผิดเนื่องจากความเข้าใจผิดหรือเนื่องจากถูกครอบงำมาเป็นเวลานานได้เห็นธรรมที่ถูกต้องและกระทำไปสู่จุดนั้นได้อย่างไร

ขอกราบนมัสการเรียนถามถึงแนวทางที่จะนำสังคมไปสู่สันติสุข

วิชันนา

อาตมากล่าวถึงอีตเลอร์หรือสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้น ประเด็นที่อาตมาอยากจะทำให้เห็น คือ ยามใดก็ตามที่มนุษย์ขาดสติ หายนะจะเกิดขึ้น ชนิดที่ว่าไม่สามารถประมาณหรือคำนวณได้ ระเบิดปรมาณูในเวลาที่จะเบิดก็ยังจำกัดเฉพาะที่เฉพาะแห่ง แต่เมื่อไรก็ตามที่มนุษย์นั้นขาดสติ ก็เท่ากับการที่เราไม่หยุดความคิดที่ผิดๆ ชุตหนึ่งอยู่ในหัว คนๆ หนึ่งถ้ามีมิจชาติฐิอยู่ในหัว จะเป็นอันตรายมาก เพราะปรมาณูมันระเบิดเฉพาะที่เฉพาะทาง แต่คนที่มิจชาติฐิคนหนึ่งมันเคลื่อนย้ายได้ตลอดเวลา อาจจะขายไอดีเขาไปทั่ว ฉะนั้นเรื่องแรก ที่พระพุทธรองศ์ทรงแสดงธรรมก็คือ สัมมาชิฐิ์นั่นเอง

คนเราต้องมีระบบความเชื่อระบบความรู้ที่ถูกต้องเสียก่อน ถ้าขาดสิ่งนี้เพียงสิ่งเดียวแล้ววิฤติทั้งหมด ถ้าเรามีทัศนคติวิปริต คนก็วิปริต ถ้าคนวิปริต สังคมก็วิปริต ถ้าสังคมวิปริต ประเทศก็วิปริต หลายๆ ประเทศวิปริต โลกนี้ก็วิปริตทั้งหมด แล้วความวิปริตทั้งหมดมันเริ่มที่ไหน มันเริ่มที่ความคิด

ผู้รู้บอกว่า เธอจงระวังความคิด เพราะความคิดบ่อยๆ จะกลายเป็นการกระทำ เธอจงระวังการกระทำ

เพราะการกระทำบ่อยๆ จะกลายเป็นนิสัย เธอจึงระวังนิสัย เพราะนิสัยจะกลายเป็นบุคลิก เธอจึงระวังบุคลิก เพราะบุคลิกจะกำหนดชะตากรรมของเธอ ชะตากรรมของปัจเจกบุคคลและของมนุษยชาติเริ่มต้นที่ความคิด

ในกรณีของฮิตเลอร์ ถ้าเขามีมิชฌาติวิธว่า ยิวเป็นชาติที่ไม่ดี เป็นอันตรายต่อเยอรมันชน เขาก็สร้างชุดความคิดนี้ให้กับคน ๖ ล้านคน อาวุธที่ทรงประสิทธิภาพสูงสุดไม่ใช่ปืนหรือมีด แต่คือชุดความคิดที่ผิดๆ ต่างหาก ฉะนั้นอาวุธที่อันตรายที่สุด น่ากลัวที่สุดคือ การที่สังคมของเราได้สั่งสมชุดความคิดที่ผิดๆ แล้วทำให้คนลุกขึ้นมาเกลียดชังกันเอง นี่ต่างหากคือสิ่งที่เลวร้ายที่สุด

คุณมีปืนอยู่ในมือ ถ้ายิงแม่นยำดีก็มีคนตาย เท้าลูกกระสุน แต่ถ้าคุณมีชุดความคิดที่ผิดๆ อยู่ในหัว มันจะทำร้ายคนแบบประมาณไม่ได้เลย ฉะนั้นความคิดที่ผิดจึงเป็นอาวุธที่รุนแรงแสบจะร้ายกาจ

พระพุทธองค์หลังตรัสรู้ เรื่องแรกที่เทศน์คือ **สัมมาทิฐิ** มนุษย์ต้องมีวิธีคิดที่ถูกต้อง

สำหรับเรื่องพลังเจียบ อาตมาอยากจะนิยามให้ชัดๆ ลงไปว่า พลังเจียบในความหมายของอาตมา คือ คนที่เห็นเหตุการณ์บ้านเมืองเลวร้ายแค่ไหนก็ไม่ทำอะไร ทั้งไม่ติดตาม ทั้งไม่สนอกสนใจ ยังคงดูละครุ่นเนา ดู

ต่อไปไม่ได้คิดอะไรเลย นี่คือพลังเงียบที่แท้จริง ส่วนคนที่เห็นเหตุการณ์บ้านเมืองมีปัญหามีความเลวร้ายเดือดร้อนวิกฤติ แล้วพยายามติดตามเหตุการณ์บ้านเมือง พยายามเจริญสติ พยายามหาวิธีพูดหาวิธีคุย ถึงแม้ไม่ได้แสดงอะไรออกมาในทางสังคม ผู้คนเหล่านี้ไม่ใช่พลังเงียบ พลังเงียบหมายถึงพลังที่เฉยเมยต่างหาก

คนที่ทำอะไรอยู่ที่บ้าน เช่น เจริญสติอยู่ที่บ้าน สวดมนต์อยู่ที่บ้าน ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารรอบตัว แต่ไม่ได้ออกมาแสดงบทบาททางสังคม เหล่านี้นับว่าไม่ใช่พลังเงียบ เขาแสดงพลังแล้วแต่ในแบบของเขา ฉะนั้นถ้าพูดถึงพลังเงียบก็ต้องนิยามให้ชัดๆ เดี่ยวจะตีขลุ่ยไปหมดว่าอาตมาเหมารวมน่าคนที่ทำอะไร คือพลังเงียบที่เท่ากับไม่มี

อาตมาคิดว่า เราควรจะแสดงพลังแห่งสติ พลังแห่งปัญญาอย่างที่เรากำลังทำแบบนี้แหละ กระจายไปเถอะ จากเหนือจรดใต้ที่ไหนก็ได้ ขอให้พลังแห่งสติ พลังแห่งปัญญากระจายไปเป็นหย่อมๆ จัดพูด จัดเสวนา จัดปาฐกถาธรรม แต่ขออย่างเดียว ขอให้ทุกกิจกรรมที่ต้องทำไปด้วยสติ ทำไปด้วยปัญญา ทำไปด้วยเหตุด้วยผล บนพื้นฐานที่ไม่แบ่งแยกใคร บนพื้นฐานที่อยากให้เมืองไทยมีแต่สันติสุข ช่วยกันคิด ช่วยกันพูดช่วยกันทำ ออกสื่อหรือไม่ ไม่สำคัญ สำคัญที่เราช่วยกันคิดช่วยกันพูด

ช่วยกันทำ อาตมาเชื่อมั่นในพลังของคนเล็กๆ ที่ไม่อยู่เฉยๆ

พระเยซูเคยลุกขึ้นในวันออกกลาง พระองค์เองก็เป็นเพียงคนเล็กๆ คนหนึ่ง เสด็จดำเนินไปเผยแผ่ศาสนา ตอนนี้พระองค์กลายเป็นผู้ก่อตั้งศาสนาสากลที่มีผู้นับถืออันดับต้นๆ ของโลก พระพุทธเจ้าเองก็เป็นคนเล็กๆ จากรัฐเล็กๆ ที่อินเดียภาคเหนือ แต่พอพระองค์เปลี่ยนแปลงตนเองได้สำเร็จ พระองค์ก็กลายเป็นศาสดาของโลก อารยธรรมแห่งสันติภาพเผยแผ่ออกไปจากพระองค์ในนามของพระพุทธศาสนา

โทมัส ฮันวา เอดิสัน คนเล็กๆ อยู่ในห้องทดลองกระຈอกๆ ทดลองผลิตหลอดไฟ ผิดหวังเกือบหมื่นครั้ง แต่พอคนเล็กๆ คนนี้ทำวิจัยสำเร็จ โลกนี้ก็มีดวงอาทิตย์ดวงที่สอง เจมส์ วัตต์ คิดเครื่องจักรไอน้ำก็เป็นคนเล็กๆ แต่พอทำสำเร็จโลกก็เข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม

โจฮันส์ กูเตนเบิร์ก คิดแท่นพิมพ์เครื่องแรกของโลกได้ โลกนี้ก็เข้าสู่ยุคของการพิมพ์หนังสือ เปลี่ยนจากยุคจดจารหนังสือเข้าสู่ยุคของเครื่องพิมพ์ทันที

โลกใบนี้เปลี่ยนไปเพราะคนเล็กๆ ทั้งนั้น ขออย่างเดียวคนเล็กๆ ไม่นิ่ง ไม่เฉย ไม่เย็นชา แต่ลุกขึ้นมาทำอะไรเท่าที่ศักยภาพ และสติปัญญาของตัวเองจะ

ทำได้ ในทางที่ถูกต้องและดีงาม อาตมาคิดว่านั่นแหละ คือคำตอบ ถ้าเราไปหวังให้คนใหญ่ๆ ทำ ก็ลำบาก คนใหญ่ๆ องค์กรใหญ่ๆ มีปัญหาเยอะ ขับเคลื่อนลำบาก ก่อนจะได้แก้ปัญหา ก็สร้างปัญหาทะเลาะกันเองก่อน เพราะฉะนั้นคนเล็กๆ อย่างเราทั้งหมด ต้องช่วยกันแสดงพลังแห่งสติ ช่วยกันแสดงพลังแห่งปัญญาในฐานะเจ้าของประเทศ

เราต้องร่วมกันแสดงเจตนารมณ์ว่าเราไม่อนุญาตให้ใครทำร้ายประเทศ ช่วยกันพูดเป็นเสียงเดียวกัน เสียงเล็ก ถ้าดังขึ้นๆ ก็เป็นเสียงแห่งพระพุทธองค์ ฉะนั้น แม้ว่าพระพุทธองค์ไม่กลับมาแน่ แต่แก่นของความเป็นพระพุทธองค์ คือ สติยังอยู่ สติอยู่ตรงไหน พระพุทธองค์ ก็อยู่ตรงนั้น

ฉะนั้นช่วยกันแสดงเสียงแห่งสติ เวลาเราจะพูด เวลาเราจะให้สัมภาษณ์ เวลาเราจะเขียนบทความ ขอให้มันเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังของสติ นั่นแหละคือทางออก เท่าที่คนเล็กๆ อย่างพวกเราพึงทำได้

สอนวานิชให้เป็นเศรษฐี

ว. วชิรเมธี

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ว. วชิรเมธี

สอนวานิชให้เป็นเศรษฐี

กรุงเทพฯ : สถาบันวิมุตตยาลัย ๒๕๕๓

๗๒ หน้า

ภาพปก ปรัชรินทร์ อรรถวรรณกุล

ออกแบบปก พงษ์พิชิต ไชยวุฒิ

ร่วมจัดพิมพ์โดย

สถาบันวิมุตตยาลัย หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สงวนสิทธิ์โดย

สถาบันวิมุตตยาลัย

เลขที่ ๗/๙-๑๘ ซอย ๓๗ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๒๒-๙๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๔๒๒-๙๑๒๔

E-Mail : dhammatoday@gmail.com www.Dhammatoday.com

